

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap og
teknologilæring
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Charlotte Fættén Aakerhus

Kinas maritime opprustning

Hvilke drivkrefter styrer og former Kinas maritime vekst?

Masteroppgave i statsvitenskap

Trondheim, våren 2013

Charlotte Fættten Aakerhus

Kinas maritime opprustning

Hvilke drivkrefter styrer og former Kinas maritime vekst?

Masteroppgave i statsvitenskap

Trondheim, våren 2013

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse

Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Forord

Når jeg nå har skrevet siste ord, og endelig ferdigstilt masteroppgaven min er det mange som fortjener en stor takk. Det har vært en lang prosess med mange spørsmål, mye å ta stilling til, og ikke minst mye arbeid. Til tider har fagbegrep på maritime fartøy, den symbolske betydningen av hangarskip og betegnelser på øyer og havområder vært det eneste jeg har pratet om, og jeg er nå umåtelig takknemlig for at alle har holdt ut med meg. Det å stå med en ferdig masteroppgave i hendene er stort, og det å klare å gjennomføre drømmen min fra 10. klasse, nemlig å fullføre en mastergrad i statsvitenskap, føles utrolig godt.

Først vil jeg rette en stor takk til veilederen min, Jo Jakobsen, som har vært til stor hjelp i prosessen, og som har kommet med konstruktive og tydelige tilbakemeldinger på det tekstlige arbeidet. Det har også vært rom for såkalte dumme spørsmål, og han har vært flink til å bryte ned ting til et forståelig og håndgripelig nivå. For dette er jeg svært takknemlig.

Så vil jeg takke Mia for gode smil på lesesalen, Hilde for et smittende avslappet forhold til antall ord skrevet i oppgaven til enhver tid, Ida for fine diskusjoner om kinesisk nasjonalisme og Stine for et godt vennskap og samarbeid gjennom 5 år på Dragvoll. Kaffepausene med dere har vært gode å ha, og dagene på skolen har blitt litt lystigere. Pappa fortjener også en stor takk, som har fungert som levende militærfaglig leksikon det siste halvåret, og som har forsøkt etter beste evne å forklare forskjeller på ulike typer raketter, forsvarsstrategier og ulike typer skip.

En spesiell takk går til Arne Marius, Ida L. B. og mamma for at dere har tatt så godt vare på meg det siste året. Dere har lyttet til min frustrasjon, og samtidig kommet med gode innspill og bidratt med mye motivasjon. Det er godt å kjenne at noen passer litt ekstra godt på meg i en slik prosess, og uten hjelp fra dere hadde veien blitt tung å gå. At dere har hatt stor tro på meg og prosjektet mitt hele veien har betydd mer enn dere aner, og jeg er dere evig takknemlig.

Trondheim, 31. mai 2013,
Charlotte Fætten Aakerhus

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Introduksjon	1
1.1 Studiens struktur	3
1.2 Kinas vekst – argumenter i litteraturen	4
1.2.1 Den kinesiske storstrategi	5
1.2.2 Optimisme versus pessimisme – Kinas vekst.....	6
Kapittel 2: Teori	9
2.1 Realisme	9
2.1.1 Alfred Thayer Mahan - geopolitikk.....	12
2.2 Nasjonalisme	13
2.2.1 Kinesisk nasjonalisme	15
2.3 Teoretisk sammenfatning og oppgavens forklaringsmodell	18
Kapittel 3: Metode	21
3.1 Reliabilitet	22
3.2 Validitet	24
Kapittel 4: Analyse og diskusjon	25
4.1 Generell maritim oppbygging	26
4.1.1 Militærstyrke	27
4.1.2 Handelsrutens betydning	31
4.1.3 Opinionsmålinger og sosiale utfordringer	33
4.1.4 Sammenfatning og foreløpige konklusjoner	36
4.2 Case 1: Østkinahavet	37
4.2.1 Historisk kontekst: Østkinahavet.....	37
4.2.2 Nasjonalistisk propaganda, opptøyer og demonstrasjoner	39
4.2.3 Militær opprustning: sikkerhet og ekspansjon.....	42
4.2.4 Nasjonalisme: patriotisme og legitimering.....	44
4.3 Case 2: Sørkinahavet	46
4.3.1 Historisk kontekst: Sørkinahavet.....	47
4.3.2 Militær opprustning: sikkerhet og ekspansjon.....	48
4.3.3 Nasjonalisme: patriotisme og legitimering.....	53
4.4 Oppsummering av funn og argumenter	54

Kapittel 5: Konklusjon	57
Litteraturliste	61
Vedlegg	71

Oversikt over figurer og kart:

Figur 1: Forklaringsmodell nasjonalismen	16
Figur 2: Forklaringsmodell: syntese mellom nasjonalismen og realismen	19
Figur 3: Tabell over studiens hypoteser og hovedargumenter	56
Kart 1: Østkinahavet	71
Kart 2: Sørkinahavet	72

Kapittel 1: Introduksjon

Dagens kinesiske utenrikspolitikk danner et meget spennende felt å studere, og det er knyttet stor spenning, og en viss grad av nervøsitet, til strategi og strategiske valg Kina kommer til å styre etter og gjennomføre i årene som kommer. Som Jeffrey Legro (2007: 515) understreket allerede i 2007 handler ikke fenomenet, også ofte omtalt som problemet, ”et voksende Kina” hovedsakelig om kampen om makt, men om hva som er hensikten bak handlinger fra kinesisk side. Det er ut i fra overnevnte tanker denne studien springer ut, og oppgaven vil ta tak i spenningsfeltet som ligger i kinesisk motivasjon, hensikt og mål innenfor deres politikktutforming, altså vil oppgaven se på hvorfor Kina handler og legger strategier som de gjør. For å sikre en dyp og grundig analyse vil feltet maritim oppbygging bli lagt under lupen, og ikke hele feltet utenrikspolitikk som sådan. Dette gjøres også på bakgrunn av spenningen knyttet til nettopp Kina som sjømakt og kinesisk oppbygging av maritime styrker. Slik understrekes også relevansen til denne oppgaven, da denne tematikken kommer til å være høyst aktuell i tiden fremover: ”The debate over China is not about what China wants today, but what it might want tomorrow” (Legro 2007: 518).

Kina er omringet av 20 land, og alle disse deler landegrenser med Kina. Blant disse landene finner vi sju av verdens femten største land, og Kina har vært i krig med fem av landene i løpet av de siste 70 årene. Videre har ni av nabolandene ustabile regimer, og Kina har hatt grensedisputter med samtlige land siden 1949. Nathan og Scobell (2012: 4-5) oppsummerer den geografiske og historiske konteksten til Kina på denne måten: ”All the larger neighbors are historical rivals of China, and the smaller ones are wary of Chinese influence. [...] All in all, China’s immediate periphery has a good claim to be the most challenging geopolitical environment in the world for a major power”. Dette danner et interessant springbrett for videre analyse og diskusjon om hva som egentlig former og styrer den kinesiske politikktutforming. Slik kommer vi inn på oppgavens forskningsspørsmål: *Hvilke drivkrefter styrer og former Kinas maritime vekst?* Videre har studien én hovedhypotese og to konkurrerende hypoteser som argumentasjonen bygger på, nemlig: i) Kinas maritime opprustning styres av realismens søken etter sikkerhet og overlevelse, men legitimeres gjennom nasjonalismens søken etter status og symbolisme, ii) Kinas maritime opprustning styres av realismens søken etter sikkerhet og overlevelse i den anarkiske verden, og iii) Kinas maritime opprustning styres av nasjonalismens søken etter status og symbolisme i Øst-Asia. Faktorer som støtter og underkjenner disse hypotesene vil måles i analysen, og faktorenes

relevans og betydning vil diskuteres i lys av teori. Som teoretisk grunnlag har realismens søken etter sikkerhet, relativ makt, overlevelse og geopolitikk, og nasjonalismens søken etter et godt rykte og ansikt, patriotisme og statusjag blitt vektlagt, og vil spille en vesentlig rolle i måling av hendelser og fenomener innenfor kinesisk maritim opprustning. I analysen og diskusjonen vil det særlig argumenteres for at disse to teoretiske leirene utgjør en syntese innenfor kinesisk politikkutforming, og at både realismen og nasjonalismen må inngå i forklaringsmodellen for Kinas maritime opprustning. Dette utgjør studiens hovedargument, og bygger på tanken om at nasjonalisme benyttes av eliten i Kina som et verktøy for å legitimere sin egentlige politikk, nemlig en politikk bygget på realismens søken etter sikkerhet, relativ makt og geopolitiske faktorer.

Konkret vil Kinas disputer i Øst- og Sørkinahavet legges under lupen og gjeldende politikk innenfor begge konflikter vil identifiseres og sammenlignes. I tillegg vil en generell maritim opprustning også tas nærmere i øyesyn, for å kunne gi et mer overordnet blikk på hvilken retning politikkutforming i Kina har, og hvilke drivkrefter som vil styre den i fremtiden. I den forbindelse vil det nevnes at Kina i 1992 vedtok en lov om territoriale sjøgrenser, kalt "Law on the Territorial Sea and the Contiguous Zone", hvor Kina erklærer råderett over store sjøområder. Denne loven danner utgangspunkt for de to casene denne studien bygger på, nemlig disputten om noen øyer i to viktige havområder:

PRC's territorial land includes the mainland and its offshore islands, Taiwan and the various affiliated islands including Diaoyu Island, Penghu Islands, Dongsha Islands, Xisha Islands, Nasha (Spratly) Islands and other islands that belong to the People's Republic of China (Goldstein 2005: 110).

Med dette hevdes altså kinesisk råderett over store områder, deriblant de mye omtalte Diaoyuøyene i Østkinahavet og Nashaøyene i Sørkinahavet¹. Det som gjør en slik studie særlig interessant er spenningsfeltet som finnes i nettopp denne regionen når det gjelder maritime grenser og konflikter om suverenitet og råderett over havområder. Som Jonathan Charney (1995: 724) peker på: "One of the most difficult areas for maritime boundary delimitations is the seas adjacent to Central East Asia", herunder både Øst- og Sørkinahavet.

Hensikten med denne studien er å analysere de empiriske bevisene for årsakene den pågående opprustningen innenfor den kinesiske maritime styrken, ut i fra de maritime konfliktene i Øst-

¹ Øygruppen kalt Diaoyu på kinesisk blir kalt Senkaku Islands på japansk, og i denne oppgaven vil begge benevnelser bli brukt. Henvises det derimot til kilder vil benevnelsen som forekommer i den aktuelle kilden bli benyttet. Det samme gjelder øygruppen Nasha Islands, som ofte går under benevnelsen Spratly Islands.

og Sørkinahavet, og ut i fra den generelle maritime politikken Kina fører. I Østkinahavet konkurrerer Kina med Japan om å vinne suverenitet og råderett over åtte øyer og steinknauser, og konflikten rommer både kampen om nasjonalistisk råderett og kampen om utvidelse av territorielle grenser og økonomiske soner. I Sørkinahavet konkurrerer Kina med flere parter, og det er totalt seks nasjoner som kjemper om råderett over deler av havområdet. Her dreier kampen seg om å sikre kinesisk tilgang til og opprettholdelse av kommunikasjonslinjen til sjøs gjennom havområdet, samtidig som at havbunnen er svært rik på olje og gass. Målet mitt er å bidra med en grundig og tilfredsstillende analyse av drivkrefter bak den økende opprustning innenfor marinen i Kina, og på den måten bidra i diskusjonen om fremtidige kinesiske handlingsmønstre.

1.1 Studiens struktur

Først i denne oppgaven vil Kinas vekst kort kommenteres, og det vil gis et kort overblikk over argumenter og standpunkt i litteraturen om Kinas fremtidige utvikling. Konkret vil fremtidsutsikter for kinesisk utvikling tegnes opp kategorisert innenfor henholdsvis liberalismen, realismen og konstruktivismen. Innenfor disse tre hovedretningene i internasjonal teori vil både optimistiske og pessimistiske fremtidssyn kartlegges, for å skape en god base for videre analyse og diskusjon av kinesisk politikkkutforming og videre kinesisk strategi og fremtidsmål.

Videre, i kapittel 2, vil utvalgte teoretiske perspektiv gjøres rede for, da dette utgjør utgangspunkt for diskusjon av empiriske funn i oppgavens hoveddel. Først vil realismen med fokus på sikkerhet, overlevelse, ekspansjon og geopolitikk vektlegges, før nasjonalismen med fokus på en kollektiv identitetsfølelse, patriotisme, opprettholdelse av ansikt og legitimering av politikk vil gjøres rede for. Til sist i dette kapitlet vil en syntese mellom realismen og nasjonalismen tegnes opp som en forklaringsmodell for den kinesiske politikkkutforming, og for identifisering av drivkrefter bak Kinas maritime oppbygging.

I kapittel 3 vil oppgavens og studiens metodiske grunnlag gjøres rede for, og sentrale aspekter ved dokumentstudie/innholdsanalyse vil belyses og diskuteres med utgangspunkt i valgte empiriske kilder som grunnlag for videre analyse og diskusjon. Både reliabilitet og validitet vil bli vektlagt, og tilnærming til dokumentutvalg og hvordan dokumentene har blitt lest og vurdert vil bli redegjort for.

Analyse og diskusjon vil gjennomføres i kapittel 4, hvor ulike aspekt, ulike områder og ulike interesser vil gjøres rede for og diskuteres med utgangspunkt i oppgavens teoretiske forankring. Konkret vil kapitlet først innledes med aktualisering av temaet, før tre hoveddeler vil følge på. Først vil en generell diskusjon av Kinas maritime oppbygging gjennomføres, før to konkrete caser vil følge på. Disputten i Østkinahavet utgjør første case, og disputten i Sørkinahavet utgjør andre og siste case i studien. Alle tre hoveddeler vil grundig analyseres og diskuteres ut i fra realismens søken etter sikkerhet, overlevelse og ekspansjon, og ut i fra nasjonalismens spredning av patriotiske, status og legitimering av politikk. Til sist i dette kapitlet vil alle mine funn og argumenter samles og presenteres i en oversiktig tabell over hypotesene og studiens hovedargumenter.

Til sist i oppgaven vil alle mine funn og diskuterte elementer innenfor Kinas maritime oppbygging sammenfattes. Dette vil gjøres i kapittel 5, hvor forskningsspørsmålet og hypotesene vil besvares og tankerekker og diskusjoner i kapittel 4 vil ses i sammenheng med hverandre, og funnene vil til slutt utgjøre oppgavens konklusjon. Videre vil også fokus rettes fremover, og noen refleksjoner på hvilke sannsynlige fremtidsscenarioer som vil være gjeldende for Kina vil deles. Studien konkluderer med at den maritime opprustningen i Kina i dag spiller på både realismens og nasjonalismens verdier, og at en forklaringsmodell som kun bygger på en av teoriene ikke kan ses på som en fullverdig modell. Det blir godt synlig gjennom analysen og diskusjonen at det foregår et samspill mellom nasjonalismen og realismen i Kina, og er styrt av makteliten i landet. Denne studien konkluderer nemlig med at drivkreftene bak den maritime politikktutformingens styres og formes av begge teoretiske ståsted, da nasjonalismen utgjør et nyttig og nødvendig verktøy for eliten. Nasjonalisme blir dermed et instrument for å legitimere egentlig ønsket politikk, nemlig en offensiv realismepolitikk.

1.2 Kinas vekst – argumenter i litteraturen

Kina har over lengre tid hatt en god økonomisk vekst, og det har blitt stilt mange spørsmål ved hvor Kina vil ende, som en følge av den sterke veksten. Noen mener at Kina vil sørge for stabilitet og harmoni i regionen da de i økende grad deltar i både bilaterale og multilaterale samarbeid og organisasjoner, mens andre mener at Kina ikke vil stoppe veksten og utviklingen før de kan hevde sin plass i solen som hegemon. Her vil først den kinesiske

storstrategi kort gjøres rede for. Så vil synspunkter på den kinesiske vekst deles, organisert ut i fra en optimistisk og en pessimistisk side i forskningen. Herunder vil sentrale argumenter bli organisert innenfor liberalismen, realismen og konstruktivismen, for å kunne gi en tydelig oversikt over forskningslitteraturen på feltet.

1.2.1 Den kinesiske storstrategi

Kinas overordnede strategi, også kalt storstrategi², kan sies å være skapt for å kunne vokse seg sterk i internasjonal sammenheng uten å tiltrekke seg negativ omtale. Det hevdes at Kina vil forsøke å vokse seg så stor at de kan gjøre krav på en stormaktstatus innenfor den unipolare verdensordenen, noe som helt klart kan vekke mistanke om den kinesiske intensjonen til vekst hos både nære naboer og fjerne motstandere. Derfor kan målet sies å være det å kunne gjennomføre en økonomisk og militær modernisering, og samtidig sørge for at andre ikke opplever dette som en trussel og i verste fall går til motbalansering mot Kinas vekst (Goldstein 2005: 12; Gill 2007: 7-8).

I 1996 gjør altså Kina store endringer i sin politikk, og disse endringene ses på som et taktisk spill for å fremstå som snill og troverdig. Det er dette som kalles Kinas ”reassurance policy”, altså en forsikringspolitikk fra Kinas side, som skulle trygge nabostatene om at Kina var i gang med en fredfull og harmløs vekst. De styrket sine bilaterale forhold til verdens viktigste stater, slik at de ikke skulle utgjøre en bremsekloss for Kinas sakte, men stødige kurs mot toppen. Videre økte de sin deltakelse i multilaterale samtaler og forbindelser, og som en følge av disse grepene ble de andre statene gjort mer avhengig av Kina, og Kina fikk på den måten minsket det som kalles en ”Kinatrussel” (Goldstein 2005: 118).

Til sist kan det nevnes at PLA³ sitt syn på verden på ingen måte er et avslappet syn, og at det, i lang tid, tvert i mot har regjert en dyp angst hos Kina når det gjelder verdensstrukturen og maktfordelingen i det internasjonale systemet. Særlig gjelder dette den sterke posisjonen til USA, som innehar og kontrollerer, gjennom sine allianser, en stor del av den globale makt (Shambaugh 1999/2000: 53).

² Begrepet ’grand strategy’ kan forstås som den overordnede politikken til et land, og Goldstein (2005: 17) definerer begrepet på denne måten: [...] the distinctive combination of military, political, and economic means by which a state seeks to ensure its national interests”.

³ PLA står for People’s Liberation Army, og er tittelen på det kinesiske forsvaret. PLA Navy står for det kinesiske sjøforsvaret. Forkortelsene vil videre bli benyttet i teksten.

1.2.2 Optimisme versus pessimisme – Kinas vekst

Litteraturen innenfor feltet ”et voksende Kina” kan omtales og deles inn på flere måter, og er et bredt og mangesidig felt. Herunder vil litteraturen klassifiseres i en optimistisk og en pessimistisk fløy. Optimistene kan sies å være de som peker på et lavt bruttonasjonalprodukt per capita i Kina og på en svak militærstyrke relativt til USA som sikre tegn på at Kina ikke utgjør noen form for trussel når det gjelder maktbalansen i global sammenheng. Videre kan pessimistene sies å være de som peker på Kinas kjøp av militært utstyr fra Russland som et sikkert tegn på at Kina har en økende aggressivitet og at de søker å utfordre maktbalansen i Øst-Asia (Gries 2005: 1). I dette kapitlet vil hovedargumentene til henholdsvis liberalismen, realismen og konstruktivismen skisseres for å gi en god forståelse av spådommene rundt den kinesiske vekst hos de tre teoretiske leirene, og vil bli organisert i optimistiske og pessimistiske fremtidsutsikter for Kina.

Liberalismen

Det er innenfor liberalismen vi finner mest optimisme, og dette bygger på teoriens grunnleggende tro på at fred og samarbeid mellom stater er mulig. De setter sin lit til at økonomisk gjensidig avhengighet, internasjonale institusjoner og demokratiseringsprosesser sikrer en fredfull verden. Det argumenteres særlig med at krig ikke vil lønne seg økonomisk, og at økt kommunikasjon, mindre uklarhet om intensjoner, og flere bindende avtaler vil være faktorer som vil bidra til hindring av krig. Dette peker særlig Michel Oksenberg (1986: 501) på, og understreker allerede i 1986 at økonomi og avhengighet til resten av verden vil spille en vesentlig rolle i kinesisk politikkutforming i fremtiden, og spår at Kina vil ha mye å tjene på gode økonomiske samarbeid, og et stabilt og fredfullt miljø hvor Kina kan utvikle seg videre. Engasjement i multilaterale organisasjoner, økt handel med nabolandene og økt samhandling og kommunikasjon understrekes også av David Shambaugh (2004/05: 73, 78-80, 94) som sentrale trekk ved den kinesiske utvikling, og tar avstand fra realismens argument om søken etter hegemoni.

Men ikke alle liberale er overbevisst om at fred og stabilitet vil kunne opprettholdes i Øst-Asia. Grunnen til dette er at mange ser farer med det gjeldende styresettet Kina i dag fører, da det autoritære regimet med stor nasjonalistisk påvirkning er ustabil og usikkert. De peker særlig på den hypernasjonalistiske retorikken som føres. Videre ses det også med bekymring på utviklingen i forholdet mellom USA og Kina, og er særlig bekymret for at regimene i økende grad og med sterkere intensitet vil inngå i en ond sirkel preget av konstant mistanke

og frykt for hverandre. Herunder finner vi Edward Mansfield og Jack Snyder (2005) som bidragsyttere innenfor en pessimistisk liberalisme.

Realismen

Realismen som teoriretning rommer mer pessimisme enn optimisme når det gjelder veien videre for Kina, og peker på begrensningene verdenssystemet setter for en fredfull og harmonisk vekst for Kina. Kampen om makt og overlevelse er den styrende drift for enhver stat, da anarkiet legger til rette for at materiell makt, og da især militærmakt, spiller en avgjørende rolle for hvordan forhold mellom stater utvikler og former seg (Mearsheimer 2001: 3; Waltz 2001: 89-93). Videre, innenfor den pessimistiske retningen, anses det at Kina er en voksende stat med stadig økende makt som nøkkelen for å kunne si noe om fremtiden. Det argumenteres med at dette utgjør utgangspunktet for all fremtidig utvikling, da en voksende økonomi kan føre til økte militære kapabiliteter, både i form av å importere våpen og andre viktige militære hjelpemidler, men også i form av å kunne utvikle egen teknologi for å produsere og utvikle egen systemer. Videre pekes det på at voksende stater gjerne utfordrer territorielle grenser, internasjonale institusjonelle enigheter og hierarkier som ble bestemt da staten var relativt svak, og i denne sammenheng kan det være verdt å nevne at det i litteraturen spekuleres i om Kina nå har som mål å ta sin "place in the sun" som ny hegemon (Mearsheimer 2001: 400).

Det finnes også en langt mer optimistisk retning innenfor realismen, som påpeker at Kinas makt ikke vokser så fort som det hevdes. De mener at Kina er langt svakere enn mange fremstiller situasjonen, og at utviklingen i Kina vil ta lang tid. I synet på drivkreftene bak den kinesiske vekst argumenterer de optimistiske realistene med at ambisjonene er, og fortsatt vil holdes, beskjedne, og at makten er begrenset. Det pekes også på den grunnleggende forskjellen mellom Kina og USA, og da særlig i geografisk betydning. USA er, og har tradisjonelt sett vært, en sterk sjømakt, mens Kina har en historie som landmakt. Selv om Kina kan bygge seg opp til å bli en betydelig maritim makt, vil ikke statene komme i direkte konflikt. Robert Ross (2009) er et sentralt navn i denne sammenheng innenfor en optimistisk realisme.

Konstruktivismen

Innenfor konstruktivismen finner vi også en optimistisk og en pessimistisk fløy innenfor den kinesiske utviklingen. Optimistene holder fast ved at identitetene i det internasjonale systemet, strategiske kulturer og normer er fleksible og oppmyket gjennom institusjonell

kontakt, og interaksjonen mellom stater kan derfor ikke kun ses på som produkt av objektive, materielle faktorer. Som Alexander Wendt (1992: 410) sier: "Realism is a self-fulfilling prophecy". Pessimistene peker derimot på at både sjokk og kriser vil kunne hardne til en stats identitet, i dette tilfellet Kina, og videre gjøre den urokkelig. Særlig peker Thomas Berger (2003: 400-401) på at historien står sterkt, og at den kinesiske identitet er solid forankret. Dette understreker også Christensen (2006).

Kapittel 2: Teori

I denne delen av oppgaven vil sentrale teoretiske perspektiver bli gjort rede for, som verktøy for å analysere oppgavens forskningsspørsmål og hypoteser. Realismen vil bli benyttet for å forklare Kinas maritime vekst og handlinger ut i fra tegn til ekspansjon og søken etter sikkerhet i regionen, mens nasjonalismen vil bli benyttet for å forklare kinesiske handlinger og oppbygging ut i fra legitimering av statsstyring og søken etter nasjonalistiske symboler, status og prestisje i Øst-Asia. Til sist i dette kapitlet vil en sammenfatning foretas, for å tydeliggjøre hvilke faktorer som vil måles i empirien. Herunder vil også en syntese mellom realismen og nasjonalismen presenteres. Forskningsspørsmålet er, som allerede nevnt: *Hvilke drivkrefter styrer og former Kinas maritime vekst i 2013?* Dette danner grunnlag for utvelgelse av teoretisk forankring, og teorien danner utgangspunkt for videre argumentasjon og diskusjon med hypotesene som rettesnor.

2.1 Realisme

Det kan skilles mellom flere underteorier og retninger innenfor realismen, og jeg vil her gjøre rede for de mest sentrale elementene, og de mest sentrale skikkelsene, innenfor hovedretningene innenfor realismen, henholdsvis Hans Morgenthau, John Mearsheimer og Kenneth Waltz. Slik vil både klassisk realisme og nyrealisme, også kalt strukturell realisme, vies plass i teoridelen for å gi et godt grunnlag for forståelsen av realismen som internasjonal teori. Videre vil jeg også ta et dypere dykk ned i sikkerhetspolitikk og geopolitikk sett særlig gjennom Alfred Thayer Mahans øyne, for å gi et godt utgangspunkt for en dyp og grundig analyse av de empiriske funnene i oppgaven. Sammen har alle overnevnte skikkelser en grunnantagelse til felles, nemlig at, innenfor det internasjonale systemet, lever stater i en tilstand hvor de til enhver tid er interessert i å maksimere sin egen makt relativt til andre stater. Som Kenneth Waltz ([1959] 2001: 198) selv sier: "relative gain is more important than absolute gain".

Den klassiske realismen kjenner vi særlig godt gjennom Hans J. Morgenthau og hans utgivelse av boken *Politics Among Nations* i 1948. Han tar utgangspunkt i et menneskesyn som er tydelig pessimistisk og kjølig, og hevder at mennesket er iboende egoistisk, og makt blir sett på som et viktig middel for å sikre seg sine politiske interesser (Hovi & Malnes 2007:

376). Når dette overføres til stateres opptreden i verdenssystemet, argumenterer Morgenthau ([1948] 2006: 4) med at: "[...] politics, like society in general, is governed by objective laws that have their roots in human nature". Dermed må også stater ses på som konkurrerende av natur, og det foreligger en stadig søken etter makt for å kunne sikre sine interesser: "International Politics, like all politics, is a struggle for power" (Morgenthau [1948] 2006: 29).

Videre kan det sies at realismen som internasjonal teori bygger på en håndfull antagelser når det gjelder stater og systemet, og det er disse antagelsene som legger føringer for stateres oppførsel og handlinger, ifølge realismen. For det første ses stater på som de viktigste aktørene i det anarkiske systemet, da det ikke finnes noen form for overordnet regjering som har kontroll, makt eller råderett over enkeltstater i det internasjonale systemet. Som en følge av at verden er anarkisk, råder det en "alles kamp mot alle"⁴ siden det ikke finnes noen overordnet verdensautoritet. Dette må ikke forveksles med en kaotisk verden, men heller at anarkiet danner grunnlag for overnevnte type politikk, hvor det handler om å verne om seg selv, og sine interesser. Slik blir statene den rettmessige representant for folkets vilje, og innehar selv all suverenitet. Videre anses staten som en rasjonell aktør som, til enhver tid, foretar seg strategiske valg for å sikre og opprettholde sin posisjon i systemet. Her inngår en politikk som bygger på å maksimere egen vinning og egne fordeler, og videre å minimere kostnader knyttet til handlinger og strategi (Viotti & Kauppi 2010: 43). Det kan her legges til at selve drivkraften for enhver stats politikktutforming er å sikre sin overlevelse. Dette vil ikke nødvendigvis føre til en konstant tilstand av krig, men heller en tilstand hvor en konkurranse om egen sikkerhet regjerer, med frykten for krig og egen overlevelse som utgangspunkt: "[...] a state of relentless security competition, with the possibility of war always in the background" (Mearsheimer 1994/95: 9). Samlet sett gis det derfor ikke noen grunn til å stole på hverandre, og tillit vil ikke være mulig å opparbeide seg, stater imellom.

I dag anses militær kapasitet og allianser som selve fundamentet og grunnlaget for sikkerhet av realistene, og maktbalanse kan sies å spille en svært sentral rolle i stateres strategiske og politiske valg (Dunne m. fl. 2007: 56-57). Morgenthau ([1948] 2006: 179) har definert maktbalanse på denne måten: "Refers to an actual state of affairs in which power is

⁴ Uttrykket "alles kamp mot alle" kjenner vi fra tenkeren Thomas Hobbes, og fra hans hovedverk *Leviathanen* (1651), hvor han skriver om naturtilstanden menneskene blir født inn i. Videre at vi inngår en nødvendig samfunnskontrakt hvor menneskene oppgir sin suverenitet til en enerådende hersker, *Leviathanen* (Ebenstein & Ebenstein 2000: 357, 366).

distributed among several nations with approximate equality”. Altså foreligger det en tanke om at dagens politikk er et produkt av skiftende koalisjoner og allianser, som har som overordnet mål å sikre en jevn fordeling av makt, da en slik balanse vil være den beste garanti for orden i den anarkiske verden (Moselle 2008). På den måten anses maktbalanse av realistene som en mekanisme og strategi for overlevelse, og et forsøk på å opprettholde den enkelte stats uavhengighet. For utgangspunktet er enkelt nok; eksistensen av en rekke uavhengige stater som ønsker å bevare og sikre sin uavhengighet (Waltz [1959] 2001: 209).

John J. Mearsheimer er den fremste representanten for offensiv realisme⁵ innenfor nyrealismen, og danner med sitt teoretiske syn en tydelig motpol til de som tror på ”den evige fred”⁶, og at fred og harmoni i verden er mulig (Mearsheimer 2001: 2). Som han skriver er hverdagen for stater i det internasjonale systemet preget av: ”[...] a struggle for power, where each state strives not only to be the most powerful actor in the system, but also to ensure that no other state achieves that lofty position” (Mearsheimer 1994/95: 9). Altså handler det om å maksimere sin relative makt i forhold til andre stater i det internasjonale systemet og innenfor verdenspolitikken, og på den måten å forsøke å utnytte andre stater. Og til sist tar all politikktutforming hos en stat sikte på et bestemt overordnet mål, nemlig hegemoni: ”A state’s ultimate goal is to be the hegemon in the system” (Mearsheimer 2001: 21). Dette er fordi hegemoni anses som den eneste og ultimale formen som sikkerhet i det internasjonale systemet (Ibid. 2001: 345). Slik utgjør staters politikk en ekspansjonspolitikk, ifølge offensive realismeteorikere, og det er dette som utgjør statens drivkraft, og former statens utvikling. Det er her viktig å understreke at det ikke er det å oppnå makt i seg selv som er verdifullt, da all politikk handler om å forsøke å oppnå sikkerhet, i betydningen hegemoni, innenfor den anarkiske verden.

⁵ Offensiv realisme omfatter tanken om at det internasjonale anarkiet er generelt hobbesiansk, og dette gjør at sikkerhet er et knapphetsgode. Av den grunn vil stater til enhver tid forsøke å oppnå sikkerhet ved å maksimere sine relative fordeler. For å kunne forstå en stats oppførsel må en derfor studere statens relative kapabiliteter og eksterne miljø, da det er dette som former statens interesser (Rose 1998: 149).

⁶ Uttrykket ”den evige fred” kjenner vi fra Immanuel Kant, som i 1795 gav ut sitt mest kjente politiske verk *Perpetual Peace*. Her tegner han opp et bilde av verdensfred, bestående av frie stater, hvor frihet vil stige frem som et resultat av at fornuften vil utvikle seg til det fulle (Ebenstein og Ebenstein 2000: 476).

Kenneth Waltz utgjør det andre store navnet innenfor nyrealismen, og kan, i motsetning til Mearsheimer, sies å representere en mer defensiv realisme⁷. Han trekker også frem den sentrale rollen sikkerhet spiller hos staters politikktutforming, og det å kunne oppnå sikkerhet og sikre sin overlevelse i systemet blir sett på som det høyeste mål. Her skiller han seg fra Mearsheimer, da det å sikre sin overlevelse ikke nødvendigvis blir ansett som å maksimere makt for å kunne oppnå hegemoni, men at sikkerhet kan oppnås på et lavere nivå: ”The first concern of states is not to maximize power but to maintain their positions in the system” (Waltz [1979] 2010: 126). Altså kan det ligge sikkerhetsgevinster i det å kunne opprettholde sin posisjon i systemet, og hegemoni blir slik ikke sett på som eneste mulighet for å sikre overlevelse. Samlet sett bygger sikkerhet på statens materielle kapabiliteter og statens allianser med andre stater i systemet (Ibid. 2010: 103-4).

2.1.1 Alfred Thayer Mahan - geopolitikk

Alfred Thayer Mahan var en amerikansk marineoffiser, og er særlig kjent som en av de mest sentrale teoretikerne innenfor geopolitikk. Herunder vil hans hovedargumenter gjøres rede for, med utgangspunkt i to av Mahans bokutgivelser, nemlig *The Problem of Asia and its Effect upon International Policies* og *The Influence of Sea Power upon History 1660-1783*. Han skriver spesielt om sjøen som arena for internasjonal politikk, med utgangspunkt i at jordas havområder er: ”a wide common, over which men may pass in all directions” (Mahan [1890] 1957: 22). Videre har sjøveien, historisk sett, dannet alt grunnlag for kommunikasjon, og det å kutte et lands forbindelser til sjøs hadde store konsekvenser for handel og skipsfart. Dermed ligger det viktig politisk makt i det å kunne kontrollere sjøveier, og han betegner en slik kontroll som den høyeste rang av maritim makt en nasjon kan ha: ”to insure these communications to one’s self, and to interrupt them for an adversary, affects the very root of a nation’s vigor” (Mahan ([1900] 1970: 126).

Videre understreker han, som en grunntanke og opprinnelse for utbygging av maritime flåter, at nødvendigheten og viktigheten av å inneha en solid marine springer ut i fra eksistensen av fredfull skipshandel. Dermed kan også denne nødvendigheten forsvinne idet handel ikke lenger eksisterer. Men det finnes unntak til et slikt resonnement, og det er nettopp her Mahan

⁷ Defensiv realisme omfatter tanken om at sikkerhet, i langt større grad enn innenfor offensiv realisme, finnes i den anarkiske verden, og har en langt mykere politikk enn den offensive tilnærmingen. Videre svarer stater kun på eksterne trusler, og de svarer ofte ved å balansere mot dem. På den måten kan krig i større grad unngås, da konflikter i større grad kan unngås (Rose 1998: 149).

kommer inn på et spennende spor. Det er ingen grunn til å inneha en slik type makt hvis skipsfart og handel mister sitt fotfeste, bortsett fra i tilfeller hvor en nasjon har: ”aggressive tendencies, and keeps up a navy merely as a branch of the military establishment” (Mahan 1957: 23). Overnevnte betydning av å beholde og beskytte flyten av ressurser og handel til sjøs utgjør en av tre hovedpilarer innenfor Mahans teori om sjømakt. Videre vektlegges militære baser utenfor landets grenser som den andre pilaren. Den tredje og siste pilaren omfatter det å ha en samlet maritim styrke som kan bekjempe den største sannsynlige konsentrasjonen av styrker som kan gå til angrep på en selv (Ibid. 1957: 71).

Et lands maritime makt formes videre, ifølge Mahan, av ulike faktorer, såkalte prinsipielle forhold som spiller inn på politikktutforming og mer konkret den maritime makten landet opparbeider seg. Han identifiserer disse faktorene på denne måten: i) den geografiske posisjonen, ii) fysiske forhold, slik som klima og produksjon, iii) utstrekning av territorium, iv) størrelse på populasjon, v) befolkningstype, og vi) regjeringstype, og herunder nasjonale institusjoner (Mahan 1957: 25).

2.2 Nasjonalisme

I denne delen av oppgaven vil begrepet og teorien nasjonalisme gjøres rede for, med utgangspunkt i de mest sentrale teoretikerne innenfor feltet, slik som Ernest Gellner, Thomas Christensen, Christopher R. Hughes og Peter Hays Gries. Her vil tankene og motivasjonen bak nasjonalisme som styringsverktøy kartlegges, og på den måten danne et godt og bredt teorigrunnlag for videre analyse av studiens problemstilling. Det vil synliggjøres at begrepet nasjonalisme er et komplekst, og mangesidig begrep, gjennom å dvele litt ved ulike definisjoner og vektlegging av både begrepet som helhet, og sider ved begrepet. Videre vil fokus flyttes til den kinesiske nasjonalismen, for å spore nasjonalismens betydning hos det kinesiske folk, og spore hvilken påvirkningskraft en felles identitet og oppfattelse kan ha på en nasjon.

Nasjonalisme slik vi kjenner det i dag er et relativt ungt uttrykk, og ble ikke brukt i vår kjente betydning før på 1900-tallet. Som et utgangspunkt kan nasjonalisme forstås ut i fra en eller flere av disse faktorene; et felles språk og symbolisme, en sosial og politisk bevegelse, eller en nasjons ideologi (Smith 2001: 5-6). Det som gjør nasjonalisme til et så spennende begrep er nettopp denne mangfoldige forståelsen vi kan ha av ordet. Som Øyvind Østerud (1994: 9)

påpeker kan ordet brukes og styres i retninger som er mest hensiktsmessig for en selv. Altså er det viktig å være bevisst aktuelle motivasjoner og ønskede hensikter ved bruk av ordet, da ordet kan benyttes for bestemte formål avhengig av om man er tilhenger eller motstander av begrepet. Østerud definerer selv nasjonalisme som:

[...] en doktrine om uavhengighet og selvhevdelse for et kollektiv, en *nasjon*. Hvis vi vet hva en nasjon er, har vi halve nøkkelen til nasjonalismen. Den andre halvdel ligger i doktrinens bevegende kraft, i de drivkreftene og historiske betingelsene som gir den nasjonale ideen dens politiske styrke (Ibid. 1994: 15).

På denne måten viser Østerud oss kompleksiteten knyttet til nasjonalisme som begrep, og peker på viktigheten av årsaker og kilder til politisk styrke innenfor en nasjon, og en nasjonalisme. Trekker vi denne tankerekken videre kan nasjonalisme som teoretisk utgangspunkt for studie av et lands politiske styring og føringer, forstås som enhver handling og oppførsel som er tenkt å gjenopprette, opprettholde, eller videreutvikle offentlige oppfatninger og bilder av en nasjon (Gries 2005: 105).

Ernest Gellner, en av de mest sentrale skikkelsene innenfor feltet nasjonalisme, innleder sin bok *Nations and Nationalism* fra 1983 med å definere nasjonalisme som "[...] primarily a political principle, which holds that the political and the national unit should be congruent" (Gellner 1983: 1). Denne tanken om at den politiske og nasjonale enhet skal møtes og utgjøre en felles enhet bygger på synet på nasjonalisme som "et politisk prinsipp som fremholder at kulturell likhet er det grunnleggende sosiale bånd" (Gellner 1997: 17). Og samlet sett hevder han at nasjonalisme kan anses som en teori som springer ut fra politisk legitimitet, hvor det kreves at etniske grenser ikke må krysse politiske grenselinjer, og videre at de etniske grensene innenfor en gitt stat ikke må tegne opp et skille mellom makthaverne fra den øvrige befolkningen. Med dette kan en universalistisk holdning identifiseres innenfor nasjonalismen (Gellner 1983: 1).

Til sist kan det være på sin plass å oppsummere denne delen av oppgaven med noen ord fra Benedict Anderson, som på utmerket vis kartlegger nasjonalismens fremtid: "The reality is quite plain: the 'end of the era of nationalism,' so long prophesied, is not remotely in sight. Indeed, nation-ness is the most universally legitimate value in the political life of our time" (Anderson 1991: 3). Med bakgrunn i dette vil det her argumenteres med at nasjonalismen i aller høyeste grad er en relevant og viktig teoretisk forankring innenfor internasjonal politikk generelt, og i denne studien spesielt.

2.1.2 Kinesisk nasjonalisme

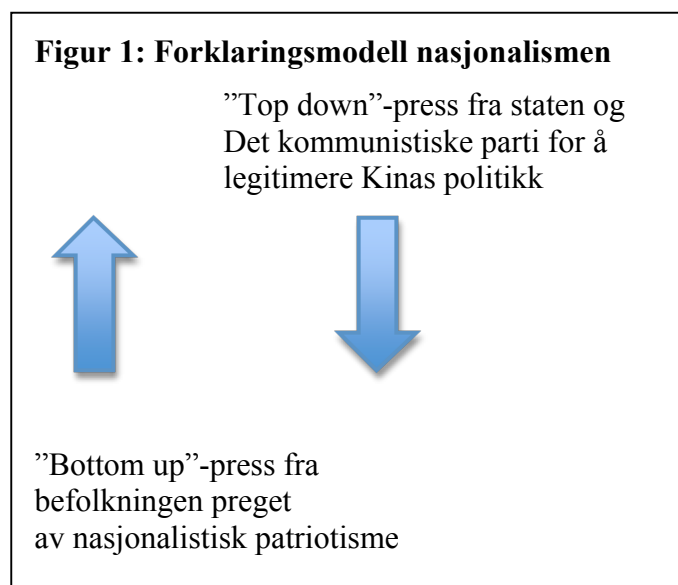
Allerede på 1980-tallet ble det i den kinesiske utdanningspolitikken pekt på nyttigheten og viktigheten av å lære opp elevene i patriotisme til moderlandet, og sosialisme og patriotisme ble sett på som verktøy for å kunne skape en god nasjonsbygging. Med dette ville de i andre rekke etablere riktige kommunistiske idealer og tro hos den yngre generasjonen. Dette har utviklet seg, og i dagens skole er opplæring i nasjonalisme en naturlig og viktig del av pensumet til kinesiske elever, og de får tidlig kjennskap til begrep, slik som fiende, som betegnelse på andre stater (Hughes 2006: 27, 153). Videre peker også Gellner (1983: 141) på et viktig faktum i diskusjonen av Kina som en nasjonalistisk stat. Han konkluderer nemlig med, i sitt hovedverk nevnt ovenfor, at Kina har en høykultur som er bundet sammen med en etikk og et statsbyråkrati, og ikke bundet sammen av en tro og en kirke, noe som gjør den kinesiske kultur uvanlig. På denne måten har Kina fått en forbindelse mellom stat og kultur, og nasjonalismen får grobunn.

Som allerede nevnt utgjør også Peter Hays Gries en svært dyktig og innflytelsesrik teoretiker innenfor retningen nasjonalisme, og også hans tanker og definisjoner vil bli viet plass i denne delen av oppgaven. Han har gitt ut uttallige artikler og bøker innenfor temaet nasjonalisme, og da kinesisk nasjonalisme spesielt, og det vil her særlig tas utgangspunkt i boken *China's New Nationalism: Pride, Politics and Diplomacy* fra 2004. Her kommer det blant annet frem at den dominerende vestlige tolkningen, slik han identifiserer den, av den kinesiske nasjonalismen på det overordnede planet er at det kinesiske kommunistiske partiet har skapt nasjonalisme som et verktøy for å kunne legitimere sin styring av staten. Dette på bakgrunn av en kinesisk kommunisme i krise, og det ble da nyttig å forme en sterk nasjonalisme for å sikre fortsatt makt (Gries 2004: 18). Thomas Christensen støtter dette synet, og mener at nasjonalismen utgjør limet som holdet hele den kinesiske stat sammen, og som gjør at Det kommunistiske parti⁸ kan holde på styringen. Han har, på glimrende vis, understreket dette argumentet slik: "[...] nationalism is the sole ideological glue that holds the People's Republic together and keeps the CCP government in power. Since the Chinese Communist Party is no longer communist, it must be even more Chinese" (Christensen 1996: 46). Et slikt argument støttes også av James Miles, som hevder at nasjonalismen har vært den viktigste nøkkelen for utviklingen av den kinesiske politiske kulturen det siste århundret: "Since the Communist takeover in 1949, the government has bolstered its legitimacy by equating patriotism with

⁸ Videre i oppgaven vil CCP benyttes som betegnelse på Det kommunistiske parti.

love of the Communist Party” (Miles 2000/01: 54). Det kan kort nevnes at et annet sentralt navn som peker på nasjonalisme som en av drivkreftene bak den kinesiske utenrikspolitikken vi kjenner den i dag er Chen Zhimin.

Denne slutningen og oppfattelsen av kinesisk nasjonalisme tar Gries avstand fra, og mener at vesten har tilegnet seg en ukomplett forståelse av kinesisk nasjonalisme. Han mener særlig at bildet som har blitt tegnet opp er, i for stor grad, forenklet og isolert, og at situasjonen må forstås ut i fra både internasjonal og historisk kontekst. Den kinesiske nasjonalismen må ikke, og kan ikke, forstås som bare et instrument eller verktøy for makteliten, da befolkningen har ”[...] deep-seated emotional attachments to their national identity” (Gries 2004: 19). Dermed bygger også landets nasjonalisme som sådan på både befolkningens følelser, men også på nasjonens forhold og relasjoner til andre land. Det blir derfor særlig viktig for CCP å opptre på en slik måte i det internasjonale systemet at Kina beholder, og helst øker, sitt rykte og sitt ansikt, for på denne måten kan statsstyringen legitimeres hos det kinesiske folk, også kalt ”top down”-press: ”the Party must gain *face* [...] to earn the support of nationalist audiences at

home” (Gries 2005: 111). Det kan også legges til at det i økende grad oppleves et patriotisk og nasjonalistisk press fra befolkningen opp til det styrende organ, også kalt ”bottom up”-press, som gjør at partiet og statsstyringen må opptre på en tilfredsstillende måte ovenfor folket og svare med nasjonalistisk propaganda for å vise folket at de blir hørt. På den måten spiller også folket en sentral rolle i den nasjonalistiske legitimeringen (Ibid. 2005: 112; Zhao 2008: 51).

Gries (2005: 103) betegner selv nasjonalismen som den viktigste kilden til motivasjon innenfor den kinesiske utenrikspolitikken, og mener at makteliten i Kina viser både forhold innenlands og utenlands oppmerksomhet i beslutningstakingen, da den folkelige nasjonalismen blant den kinesiske befolkningen er av stor betydning. Det hevdes videre at nasjonalismen blir brukt av CCP for å vende oppmerksomheten bort fra problemer innenlands, ved å forsøke å samle folket og fokusere på truslene utenfra som må møtes med en sterk nasjon (Downs og Saunders 1998/99: 114). Identiteten til det kinesiske folk er preget

av historiske hendelser, og da særlig av den tiden de var underlagt imperialistene, og dette står som symbol på et århundre fylt av fornærmelse og krenkelse i kinesiske øyne. Dette er faktorer som i stor grad har preget og fortsatt vil prege utformingen og retningen på den kinesiske nasjonalisme i dag og i tiden fremover. Det har det siste tiåret kommet tydelig frem at kinesiske nasjonalister i økende grad har konstruert en formidling av Kina som offer under imperialistene, og trangen etter å slette den nasjonale ydmykelsen ved å endelig etablere Kina som dominerende makt i Øst-Asia står sterk og favner vidt (Gries 2004: 19; Gries 2005: 106).

Det kan også nevnes at nabostaten Japan har spilt en meget sentral rolle i utformingen av den kinesiske nasjonalismen. Dette gjelder særlig i to betydninger; for det første som en drivkraft for utvikling av en kinesisk statspatriotisme, og for det andre som et mål for kinesisk fremmedhat. Denne anti-japanske holdningen skyldes, som Shih (2005: 543) sier, ”a deep-rooted, cultural differentiation between Japanese and other foreigners in the Chinese mind set”. Igjen finner vi sammenheng mellom en voksende nasjonalisme og århundret hvor Kina var underlagt imperialistene, og dette kommer særlig godt frem i retorikken som blir rettet mot det japanske folk⁹.

Vi kan altså slå fast at det finnes flere grunner til å holde et øye med utviklingen i den kinesiske nasjonalismen, da det pekes på varsellamper som lyser fra flere hold. Som allerede vært inne på er det tydelig at nasjonalismen står fjellstøtt hos folket, og det er helt klart grunn til å ta utviklingen på alvor. Samtidig er det viktig å ikke konstruere en virkelighet som er mer alvorlig og dramatisk enn det den faktisk er, slik at ekstreme nasjonalistiske ytringer og handlinger fra Kinas side er det som blir forventet. Vi må ikke sette oss selv i en slik posisjon at Kina kun lever opp til forventningene til slutt, og på den måten ikke kan straffes for det. Med dette vil kapitlet avsluttes med et sitat fra Downs og Saunders (1998/99: 146), som på eminent vis slår fast at vi ikke må miste fatningen fullstendig når det gjelder utviklingen i Kina: ”Chinese nationalism is cause for concern, but not yet cause for alarm”. Selv om dette er skrevet for om lag 15 år siden anser jeg disse ordene som verdifulle å ha med seg inn i en analyse av den kinesiske maritime vekst og oppbygging, da det her pekes på en viktig rettesnor – vi må ikke gjøre det for lett å skylde på nasjonalisme og vi må ikke gjøre det for lett å opptre nasjonalistisk.

⁹ Det kan her kort nevnes at dette åpenlyste hatet mot Japan fikk blåst nytt liv i seg i 2005, da utdanningsministeren i Japan, Mombusho, slapp de nye tekstbøkene til skoleverket. Her ble det nemlig blant annet gitt ut en historiebok, hvor Japan ble totalt hvitvasket for alle fornærmelser og aggresjon under imperialismen. Dette ble igjen dråpen som vekket den nasjonalistiske propagandaen til live igjen i Kina (He 2007: 1).

2.3 Teoretisk sammenfatning og oppgavens forklaringsmodell

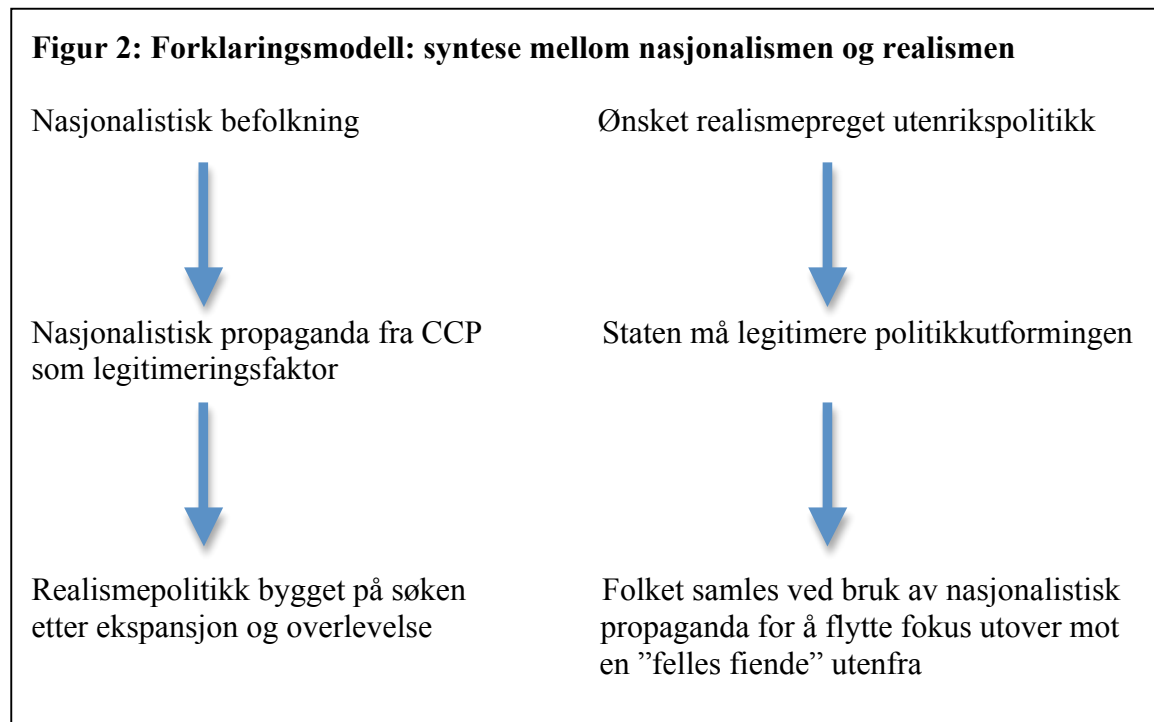
Ovenfor, i dette kapitlet, har det nå blitt redegjort for oppgavens utvalgte teorigrunnlag, som danner utgangspunkt for en videre empirisk analyse av de kinesiske drivkreftene bak den maritime utenrikspolitikken. Her vil hovedmomentene fra den utvalgte teorien, henholdsvis realismen og nasjonalismen, fremheves, for på den måten å gjøre det godt synlig hvilke faktorer som vil måles i empirien. Videre vil det også bli redegjort for hvordan realismens søken etter sikkerhet og ekspansjon kan bindes sammen med nasjonalismens søken etter legitimering, status og prestisje som forklaringsmodell på Kinas utenrikspolitikk.

Innenfor realismen er det særlig to faktorer som har blitt vektlagt i denne oppgavens sammenheng, og disse vil her trekkes frem for å synliggjøre hvilke teoretiske forankringspunkt som vil måles i empirien. For det første vil tegn på ekspansjon måles i empirien, med utgangspunkt i realismens søken etter utvidet makt og utvidet posisjon i verdenssystemet. For det andre vil fokus på og utvidelse av maritim militærmakt måles, da dette kan være tegn på søken etter økt sikkerhet i den anarkiske verden, hvor det handler om å sikre sine interesser. Herunder nevnes også Alfred Mahans tre hovedpilarer som essensielle målepunkter, nemlig en trygg handelsflyt via tilgjengelige sjøveier, militærbaser utenfor Kinas landegrenser og en maritim styrke som kan stå i mot sannsynlige angrep.

Når det gjelder nasjonalismen finner vi også her to utvalgte faktorer som anses som særlig relevante for forskningsspørsmålet, og som har blitt viet plass ovenfor. Første faktor som vil måles i empirien er patriotisme, da historisk kontekst og type regime har utviklet en betydelig kinesisk patriotisme og kollektiv identitet blant befolkningen. Andre og siste faktor som danner utgangspunkt for analyse av den kinesiske maritime oppbyggingen er legitimering av statsstyringen i Kina, og bygger på tanken om at CCP bruker nasjonalisme som samlende identitet på befolkningen, og at nasjonalistisk propaganda benyttes for å vende fokus ut over Kinas landegrenser. Og til sist at partiet og staten handler og utformer politikk med tanke på å opprettholde ære og ansikt både innenlands og utenlands.

Til sist i dette underkapitlet vil det synliggjøres hvordan realismen og nasjonalismen kan bindes sammen og utgjøre en syntese i analyse av og diskusjon omkring kinesisk politikktutforming. Jeg vil argumentere for at disse to teoretiske perspektivene ikke må ses separat, men at de må ses i sammenheng og i samspill med hverandre. Oppgaven vil nemlig bygge på tanken om at nasjonalisme, og der tilhørende propaganda, er et nyttig og nødvendig

verktøy for den styrende eliten i Kina. Dette i den betydning at Det kommunistiske parti bruker overnevnte nasjonalistiske faktorer for å gjøre det mulig å utforme og gjennomføre ønsket politikk. Videre vil det her argumenteres med at ønsket utenrikspolitikk er en realismepreget politikk, som bygger på en grunnleggende søken etter sikkerhet i regionen, og som kan spores i den maritime oppbyggingen Kina gjennomfører.

Som figuren viser kan dette samspillet ses på fra to retninger. For det første vil det argumenteres med at befolkningen i Kina er av svært nasjonalistisk art, og det er viktig for partiet å svare på utspill og opptøyer og vise at de ser folkets meninger. Dette for å kunne kontrollere og begrense opptøyer og annen nasjonalistisk oppførsel til et visst nivå, slik at et godt ansikt og rykte opprettholdes. Samtidig får da partiet mulighet til å spre propaganda tilbake til befolkningen, da de har nasjonalisme som felles kommunikasjonskanal. Gjennom dette kan da partiet og statsapparatet benytte nasjonalistisk ladet propaganda for å legitimere sin egentlige politikk, som allerede pekt på. For det andre vil det argumenteres med at en realismepreget utenrikspolitikk blir brukt aktivt av parti og regjering for å flytte fokus vekk fra utfordringer innenlands¹⁰, gjennom nasjonalistisk propaganda som har til hensikt å samle folket, og folkets oppmerksomhet, og vende fokus utover mot utenrikspolitiske utfordringer

¹⁰ Store sosiale forskjeller mellom rurale og urbane strøk er ett eksempel på utfordringer som Kina har i sin innenrikspolitikk. Kina har særlig hatt en kraftig økning i gapet mellom fattig og rik de siste 20 årene, og arbeidsledigheten stiger (Tang 2005: 56).

og suverenitetskrav. Som Yong Deng og Fei-Ling Wang (2005: 7) peker på er det, når man studerer kinesisk politikk, viktig å ikke isolere forklaringsmodeller fra hverandre, men heller å bli bevisst kompleksiteten innenfor feltet, og klare å se flere faktorer samtidig. Særlig peker de på at man ikke må gå i teorifellen ved å kun fokusere på å identifisere eksempelvis rene realismepregede argumenter. Med denne syntesen mellom nasjonalisme og realisme blir denne kompleksiteten synliggjort, og vi har satt et nødvendig fokus på mangfold i forklaringsfaktorer. Min forklaringsmodell danner så utgangspunkt for videre analyse og diskusjon av empiriske funn i studien, med overnevnte faktorer som målepunkter i analysen. Videre vil nå innholdsanalyse som metodisk fremgangsmåte gjøres rede for, før en analyse og diskusjon av aktuelle drivkrefter bak Kinas maritime opprustning vil bli foretatt.

Kapittel 3: Metode

Denne studien bygger på kvalitativ metode, og mer spesifikt innholdsanalyse, også kalt dokumentstudie, som metodeverktøy. Innholdsanalyse kjennetegnes av en ”systematisk gjennomgang av dokumenter med sikte på kategorisering og registrering av data som er relevante for problemstillingen” (Grønmo 2004: 187). Det som er spesielt og særegent med denne metoden er at dokumentene som analyseres gir informasjon om: ”et saksforhold nedtegnet på et spesielt tidspunkt og et spesielt sted, og ofte med tanke på spesifikke lesere” (Tjora 2012: 163). Det blir da viktig å sette seg inn i dokumentenes kontekst når de analyseres, for å få en klar idé om når og hvor de er skrevet, men også av hvem, til hvem og med hvilken hensikt ble dokumentet skrevet.

Slik har min problemstilling dannet utgangspunkt for en bred og grundig analyse av dokumenter i form av relevante forskningsrapporter, bøker, nyhetsartikler og offentlige dokumenter, og denne analysen danner da mitt datagrunnlag i denne studien. Gjennom en slik prosess er det viktig å ha en klar visjon om hva som er hensikten med en slik studie, da dette er helt avgjørende for å holde fokus i dokumentutvelgingen og analysen av tekstgrunnlaget. En god og grundig forberedelse er på denne måten en av forutsetningene for å kunne lykkes med innholdsanalyse som metode, da det er lett å spore av i den store mengden av tekstmateriale som finnes. Videre bygger denne metoden på stor grad av fleksibilitet, da man til enhver tid må vurdere hvilke tekster som kan være relevante og fruktbare for studien (Grønmo 2004: 189-190).

Et annet sentralt trekk ved innholdsanalyse som metode er å ha tilgang til tekstkildene som kan være aktuelle for studien. Dette gjelder både problemer som kan oppstå rundt det å finne relevante tekster, men også det å skaffe seg tilgang til tekstene som finnes. Dette gjelder særlig i mitt tilfelle, da jeg baserer min studie på kilder som tar for seg kinesisk utenrikspolitikk. Det har vært utfordrende å skaffe seg tilgang til kinesiske offentlige dokumenter skrevet på engelsk, samt det å vurdere om kildene er pålitelige. Dette er faktorer jeg kommer tilbake til nedenfor. Når det er sagt har det ikke vært så utfordrende å finne forskningsartikler innenfor mitt tema og min problemstilling, da særlig USA er en stor bidragsyter innenfor forskning på Kina. Dette har ført til at det til tider har vært vanskelig å holde fokus gjennom leseprosessen og ha klart for seg hva som er siktepunktet for studien i mengden av litteratur. Jeg har hele tiden måttet vurdere hva som er hensikten med oppgaven,

og bruke problemstillingen og målet med studien aktivt i arbeidet med å finne gode kilder. Dette peker også Grønmo (2004: 187, 189) på som svært avgjørende for at innholdsanalyse som metode skal gi en god analyse og en god studie: ”Etter hvert som stadig flere tekster studeres, analyseres og tolkes, blir problemstillingen bedre og bedre belyst, samtidig som forskeren får økende forståelse av hvilke andre tekster som er relevante og fruktbare for analysen”.

Videre har analysen min blitt strukturert og gjennomført som en casestudie, med to ulike disputer som Kina er delaktig i som caser. En slik studie er en mye brukt form for avgrensning innenfor kvalitative studier, da det, som allerede vært inne på, kan være lett å gå seg vill i empirien, og på den måten vanskelig å holde fokus i datainnsamlingen. Aksel Tjora (2012: 35) definerer en casestudie som: ”en undersøkelse som benytter allerede eksisterende grense for hva og hvem undersøkelsen inkluderer og ekskluderer”, og i mitt tilfelle har studien blitt begrenset til å ikke omhandle hele Kinas utenrikspolitikk, men til å fokusere på to ulike disputer som rommer utenrikspolitiske faktorer, i tillegg til en viss generell analyse innenfor maritim vekst og opprustning. På den måten får jeg sikret meg en nødvendig dybde og grundighet i analysen, slik at mine konklusjoner vil ha størst mulig pålitelighet og gyldighet, noe jeg kommer tilbake til nedenfor. Med casestudie som arbeidsverktøy får jeg også sikret meg en realitet i analysen, da en slik type studie ”investigates a contemporary phenomenon within its real-life context” (Yin 2003: 13). For min del har det vært spennende å forske på om suverenitetskrav i Øst- og Sørkinahavet har noen fellestrekk, hva som eventuelt skiller de fra hverandre, og om de representerer én type kinesisk politikk. Slik kommer vi over til mitt mål når det gjelder dokumentstudien. Som allerede pekt på har målet mitt ikke vært å lest alt som er skrevet om utenrikspolitikk i Kina, men å lese om maritim opprustning spesielt.

3.1 Reliabilitet

Reliabilitet, også kalt pålitelighet, omhandler det å minimere mulighetene for å gjøre feil i datainnsamlingen, og krever en strukturert og våken forsker. Det skal alltid være et mål å gjennomføre en studie på en slik måte at andre som også gjennomfører samme studie på et senere tidspunkt vil komme frem til samme funn og konklusjoner (Yin 2003: 37-38). Dette krever altså en god struktur underveis i datainnsamlingen, for slik å unngå feilkilder. Sagt

med andre ord handler reliabilitet om å ha en god ”intern logikk gjennom hele forskningsprosjektet” (Tjora 2012: 202). På den måten kan målet med en studie oppsummeres på denne måten når det gjelder reliabilitet: ”demonstrating that the operations of a study – such as the data collection procedures – can be repeated with the same results” (Ibid. 2003: 34). Fokuset ligger på å kunne vise at forskningen har blitt utført på en forsvarlig måte, og at konklusjonene i studien er pålitelige.

På denne måten blir det altså viktig å opptre som en nøytral forsker, og ikke la personlige, politiske eller andre faktorer påvirke forskningsprosessen. Er det fare for at slike overnevnte faktorer har spilt en rolle i studien må dette redegjøres for, og legges til grunn for vurdering av funnenes og konklusjonenes pålitelighet. Når det gjelder denne oppgaven spesielt har det vært viktig å vært bevisst på hvilke typer kilder som har blitt benyttet, da det finnes mye forskningsmateriale som er bestilt og betalt av den kinesiske stat og CCP. Hovedtyngden av kildemateriale benyttet i denne oppgaven er sekundærkilder slik som aviser, forskningsartikler, bøker og internettsider, og i den forbindelse har et stort fokus ligget på å kun benytte velkjente og offisielle nettsider og nettaviser. Selv om nyhetsartikler på internett ikke kan sammenlignes med forskningsartikler og bøker når det gjelder pålitelighet har jeg for det første hatt hovedvekt på sistnevnte typer kilder i oppgaven, og for det andre vært nøye med å sammenligne empiri fra nyhetsartikler med allerede innhentet empiri, for å i større grad kunne forsikre meg om at informasjonen er pålitelig. Videre må det legges til at Kina er et relativt lukket land når det gjelder å få tilgang til pålitelig data om militære planer og militær oppbygging, og det har derfor i tillegg vært nødvendig å bruke estimat gjort av andre nasjoner. Som også Friedberg (2011: 122) påpeker finnes det et stort mangfold av verdifull kinesisk litteratur som er gjort tilgjengelig for omverdenen, men at disse må leses med en viss forsiktighet og våkenhet, da noe kan være skapt for å villedde utenlandske lesere. Med dette skal det være sikret en god sammenheng mellom innhentet empiri, gjennomført analyse og de resultater og konklusjoner forskningen har ført frem til, og slik sikret en stor grad av reliabilitet i undersøkelsen (Tjora 2012: 229).

3.2 Validitet

Validitet, også kalt gyldighet, omhandler hvorvidt forskningen gir muligheter for generalisering utenfor den gitte studien. Innenfor casestudier spiller validitet en særlig stor rolle, da et fåtall caser ikke nødvendigvis gir et godt grunnlag for generalisering utover valgte caser (Yin 2003: 37). Dette gjelder også i mitt tilfelle, da jeg har et begrenset antall caser jeg analyserer. På grunn av oppgavens begrensninger er det ikke mulig å øke antall caser, og samtidig ha en tilstrekkelig god og dyp analyse. På den måten blir mitt fokus, og mitt bidrag i forskningen, en studie og analyse av valgte caser spesielt, og ikke på kinesisk utenrikspolitikk på overordnet plan. Med denne bevisstgjøringen vil jeg ha en fornuftig og ”logisk sammenheng mellom prosjektets utforming og funn og de spørsmål man søker å finne svar på”, noe Aksel Tjora (2012: 202) betegner som essensen innenfor begrepet gyldighet. Med dette går jeg nå over til oppgavens hoveddel, hvor forskningsspørsmål og hypoteser vil diskuteres i lys av innsamlet empirisk data, og vil til sist i diskusjonen oppsummere mine funn i lys av det teoretiske grunnlaget studien bygges på.

Kapittel 4: Analyse og diskusjon

I dette kapitlet vil en empirisk analyse av drivkreftene bak den kinesiske maritime utenrikspolitikken bli foretatt, med forankring i to ulike caser. Slik vil ikke analysen romme en overordnet, helhetlig analyse av feltet kinesisk utenrikspolitikk, men vil heller utgjøre en dyp og grundig analyse av hvilken politikk som ligger til grunn i casene, henholdsvis dispuettene i Østkinahavet og i Sørkinahavet. I tillegg vil også en generell maritim opprustning analyseres, for å kunne gi casene en kontekst, men også for å, til en viss grad, kunne speile casene mot en mer generell politikkføring i Kina. Dette gir et fint bakteppe for å kunne gå dypere inn i de to pågående dispuettene, da vi får en overordnet forståelse av dagens gjeldende politikk. Før analysen og diskusjonen tar til kan det være fruktbart å tegne opp både forskningsspørsmål og hypoteser. Forskningsspørsmålet mitt er: *Hvilke drivkrefter styrer og former Kinas maritime vekst i 2013?* Videre har studien én hovedhypotese og to konkurrerende hypoteser som argumentasjonen bygger på, nemlig: i) Kinas maritime opprustning styres av realismens søken etter sikkerhet og overlevelse, men legitimeres gjennom nasjonalismens søken etter status og symbolisme, ii) Kinas maritime opprustning styres av realismens søken etter sikkerhet og overlevelse i den anarkiske verden, og iii) Kinas maritime opprustning styres av nasjonalismens søken etter status og symbolisme i Øst-Asia.

Som et nyttig utgangspunkt vil det her vies plass til bakgrunnsmateriale for videre analyse. Tall fra SIPRI¹¹ (Perlo-Freeman, Sköns, Solmirano og Wilandh 2013: 1-3) viser klare trender i utviklingen av staters og regioners militærbudsjetter. For det første er det verdt å nevne at vi i 2012 for første gang på over ti år hadde en global nedgang i militærutgifter, da vi helt siden 1998 har hatt en jevn økning verden over. Selv om verdens militærutgifter fortsatt ligger på et formidabelt høyt nivå tydeliggjør dette fallet noen regionale forskjeller. For mens utgiftene går ned i vestlige land, slik som USA, Canada, Japan og Frankrike, øker budsjettene hos land som Russland, Saudi Arabia og Kina. Dette er en utvikling det er verdt å dvele litt ved, da vi ser en tydelig tendens til at industrialiserte land nå har nådd toppen av militærutgifter, mens utviklingsland og fremvoksende økonomier fortsatt har en betydelig økning. Selv om budsjetterte militærutgifter til både Russland og Kina er estimerte tall, så viser tallene en tydelig tendens, med henholdsvis 16 % og 7,8 % økning fra 2011 til 2012 for de to landene. Siden 2003 har Kina hatt en total økning på 175 %, og står for den største veksten i perioden

¹¹ SIPRI står for Stockholm International Peace Research Institute, og utarbeider årlige rapporter for lands militærutgifter, med en database som går helt tilbake til 1988.

2003-2012 blant de femten landene som er på topplisten når det gjelder å bruke penger på militæret (Ibid. 2013: 5). Dette danner et spennende utgangspunkt for videre analyse av drivkreftene bak Kinas maritime oppbygging, da ovennevnte trender viser aktualitet og et gryende spenningsforhold mellom utviklingen hos de vestlige landene og hos fremvoksende økonomier som Kina.

De overnevnte tallene viser til en formidabel vekst i satsningen på det kinesiske militæret de senere årene, og Kina er nå i ferd med å markere seg som den sterkeste makten i Øst-Asia. Dette har overrasket mange, og som Huang Jing, forsker ved universitetet i Singapore, har uttalt: ”Regional officials have been surprised. We were in a blinded situation. We thought the Chinese military was 20 years behind us, but we suddenly realized China is catching up” (Jing, sitert i Wong 2010). Bevilgningene til militæret det siste tiåret begynner nå å bli synlig for resten av verden, og Kina er ikke lenger på bakbeina. Tvert i mot kan Kina synes å ha utviklet seg til en offensiv makt, og realismepregete verdier slik som sikkerhet og militærstyrke synes å spille en større rolle enn tidligere. Den videre studien vil argumentere for at Kina er i ferd med å utvikle seg til en sterk sjømakt, målt etter Alfred Thayer Mahans kjennetegn, slik som handel, baser og skip, og landet er i ferd med å bygge opp en mektig maritim styrke. Spørsmålet er hvorfor Kina har valgt en slik opprustning, og hva som er drivkreftene bak denne utviklingen. Dette er faktorer som vil bli analysert og diskutert i dypere grad i de påfølgende delkapitlene.

4.1 Generell maritim opprustning

Etter kald krig og et spenningsfelt mellom to supermakter fikk vi på 1990-tallet en virkelighet hvor mindre konflikter og kriger kunne finne sted. Dette registrerte også kineserne, og det ble fra 1993 lagt militære strategier for Kina som bygget på tanken om at det var mest sannsynlig med små, lokale kriger og konflikter som kunne oppstå raskt og uten forvarsel i årene fremover (Fravel 2008: 126). Det er viktig å ha med seg realitetsskiftet verdenspolitikken fikk etter kald krig med to supermakter som balanserte hverandre, og resten av verden, da dagens militære oppbygging og tilhørende strategier og planer følger tidligere utvikling og bygger på tidligere resonnement og strategiske valg. Det blir i denne studien spennende å se om dagens politikk gjenspeiler politikken på 1990-tallet, eller om det foreligger et annet verdensbilde, og herunder et annet trusselbilde, i dag. Selv om dette ikke utgjør forskningsfokuset i denne

oppgaven, vil det bli interessant om spor av en slik endring gjør seg synlig i dagens kinesiske utenrikspolitikk. Det kan også synes som om USA etter den kalde krigen har bidratt til den kraftige kinesiske veksten, i stedet for å begrense Kina, og flere forskere peker på det økte fokuset maritim sikkerhet har fått i Kina (Christensen 2006: 108; Fravel 2008: 127). Dette danner et spennende utgangspunkt for analyse og diskusjon av den generelle maritime oppbyggingen som Kina gjennomfører.

4.1.1 Militærstyrke

Som det fremgår av den årlige rapporten fra forsvarsdepartementet til kongressen i USA, (Department of Defense 2012: 1, 7), er det kinesiske forsvaret under en langsiktig og omfattende moderniseringsprosess, med mål om å øke sine kapabiliteter til å kunne kjempe og vinne kriger i nærliggende strøk. Videre vil det investeres i militære kapabiliteter som vil gjøre Kina mer robust til å gjennomføre oppdrag i en videre omkrets. Herunder vil det blant annet satses på å bygge opp de kinesiske maritime styrkene, og øke deres krigførende kapabiliteter. Kina har særlig siden 1990-tallet hatt en betydelig utvikling innenfor maritim makt, og har nå en langt mer moderne og velutstyrt flåte enn for om lag 20 år siden, og er i langt større grad rustet for å kunne operere utenfor landbaserte forsvarsbaser. Totalt anslås det at Kina har om lag 79 overflatefartøy, bestående av 26 jagere 53 fregatter, 53 ubåter, 28 amfibiske fartøy, 23 medium landingsskip og 86 patruljefartøy utstyrt med missiler (Ibid 2012: 28). Med dette synliggjør Kina et todelt, og dobbelt, fokus innenfor sin utenrikspolitikk, da det både foreligger et fokus på å verne om seg selv og sine grenser, men også et fokus på ekspansjon og det å markere seg på verdenshavene.

Allerede her ser vi tendenser til at Kina i større grad enn tidligere ser ut over sine landegrenser, og ikke lenger kun fokuserer på et begrenset forsvar i betydningen å sikre eget territorium. Slik tegnes omrisset av en tydelig offensiv realismepolitikk opp, med større fokus på ekspansjon enn tidligere, og den defensive realismen med fokus på sikkerhet og det å opprettholde sin posisjon har fått konkurranse som gjeldende politiske linje i Kina. Med dette vil det argumenteres for at kinesisk politikk for øvrig, og forsvars- og militærpolitikk spesielt, går mot en langt mer ambisiøs og offensiv politikk enn tidligere, og at fokus tydelig rettes utover Kinas landegrenser og mot åpent hav. Dette er i tråd med studiens andre hypotese, nemlig at dagens politikk styres av typiske realismeverdier slik som sterk militærmakt,

muligheter for ekspansjon og relativ makt i regionen, og at politikktutforming er et resultat av anerkjennelse av disse realismeverdiene.

Kina har annonsert at de vil styrke sin maritime overvåkingskapasitet frem mot 2015, og målet er å ha totalt 16 fly og om lag 350 ulike fartøy som skal brukes til å overvåke handelen, til bruk i kartleggingsarbeid, for å beskytte maritim sikkerhet og til inspeksjon av utenlandske fartøy i det de selv definerer som kinesisk farvann (Qian 2011). De har videre også ferdigstilt sitt første hangarskip, kalt Liaoning, som opprinnelig var et uferdig russisk hangarskip som har blitt ombygd og gjort ferdig. Hangarskipet har en kapasitet på over 50.000 tonn, og kan frakte om lag 30 fly. Flere tester har blitt gjennomført, deriblant testflygninger med jagerfly, men fortsatt gjenstår det flere tester og øvelser før hangarskipet er i operativ tjeneste. Det kan her legges til at det i april 2013 har kommet uttalelser fra PLA Navy, publisert av det statlige nyhetsbyrået Xinhua, om at det kommer til å bli bygd enda et hangarskip, og at dette vil bygges mye større og med mer kapasitet enn Liaoning (Global Times 2013).

Det at Kina fortsatt ikke i 2013 har et operativt hangarskip er noe av det viktigste som skiller landet fra å være en stormakt på linje med andre stormakter innenfor det internasjonale systemet, og det at de ikke har et fungerende og operativt hangarskip kan på mange måter ses på som flaut for kineserne. Et slikt fartøy – en mobil flybase med potensielt global rekkevidde – blir av realismen sett på som et bilde på internasjonal makt, og er et symbol på styrke i internasjonal sammenheng. Dette understreker også Ross (2009: 66-67), og mener det blir ekstra viktig for Kina å skaffe seg en stor og sterk marine, og herunder hangarskip i operativ tjeneste, i årene som kommer for å kunne opprettholde ære og ansikt i verdensbildet. Det å kunne vise til en solid maritim styrke er kjernen innenfor en realismepræget politikk, og det å inneha styrker som kan måle seg med andre stormakter er helt avgjørende for videre kinesisk utvikling og posisjon i den anarkiske verden. Ved å etablere seg som en fullverdig maritim makt vil Kina følge i fotsporene til tidligere landmakter som har utviklet seg til sjømakter, noe som også kan ses på som et resultat av den sterke kinesiske nasjonalismen: "Just as nationalism and the pursuit of status encouraged past land powers to seek great power maritime capabilities, nationalism, rather than security, is driving China's naval ambition" (Ibid. 2009: 46).

Slik kan det derfor argumenteres for at både realismen og nasjonalismen kan stå bak gjeldende utenrikspolitikk i Kina, da den kinesiske nasjonalismen også kan ses på som pådriver og bakenforliggende årsak for utvikling av en "blue-water"-styrke med hangarskip

som fremste kjennetegn. Dette fordi at en slik opprustning vil kunne gi stormaktsstatus en gang for alle på lik linje med andre stormakter, da Kina vil inneha alle tradisjonelle symboler på en sterk og mektig stat. Dermed kan det, ut i fra overnevnte argumentasjon, hevdes at nasjonalistiske verdier og ideologi ligger bak en realismepreget materialistisk opprustning, nettopp for å sikre Kina status og posisjon i det internasjonale verdensbildet. I lys av dette kan også motivasjon og baktanke med å publisere planer om et nytt hangarskip diskuteres, da dette ble gjort av Xinhua, det statlige nyhetsbyrået. Siden all publisering gjennom denne mediekanaalen kontrolleres av staten, altså CCP, så er det nærliggende å tro at et slikt utspill er tiltenkt en spesiell effekt eller ringvirkning, og her vil det argumenteres med at dette er kun for å vise muskler og fremheve den maritime utviklingen til landet som en symbolsk verdi. Dette viser spillet mellom nasjonalismen og realismen, og støtter studiens hovedhypotese, nemlig at politikkkutformningen kan ses på som et resultat av en syntese mellom teoriene og deres ulike verdisett, da nasjonalismen er et svært nyttig verktøy for å kunne gjennomføre en realismebasert politikk for å vokse seg sterkere og tryggere i regionen. Nasjonalismen blir dermed et legitimeringsverktøy for å rettferdiggjøre de enorme bevilgningene til militæret i Kina, som går på bekostning av andre budsjettposter slik som kollektivtransport, boligbygging, kampen mot arbeidsledighet og andre sosiale forhold i det kinesiske samfunnet.

Denne overnevnte nye militærstrategien kalles ”far sea defense”, og omfatter en massiv satsning på langdistansekapabiliteter, noe som tydelig bryter med den tradisjonelle og mer forsiktige militærsatsningen for å kunne krige om råderett over Taiwan og å kunne forsvare egne landegrenser (Wong 2010). Dette kan betraktes som et ledd i å bedre Kinas muligheter til å eskortere handelsfartøy med krigsskip, og til å sikre kinesiske interesser i de ressursrike områdene i Øst- og Sørkinahavet. I tillegg utvikles det ”blue-water power-projection”, noe som omfatter evnen til å operere i dypt og åpent hav langt unna hjemmebase (Ross 2005: 86). Til dette kreves hangarskip, noe Kina allerede har ferdigstilt og er i ferd med å gjøre operativt, og det kan se ut til at Kina er i ferd med å utvikle en slik type maritim styrke.

Dette er klare tegn på en offensiv ekspansjonspolitikk, hvor Kina vender blikket ut over landegrensene, og søker etter å vokse seg sterk og trygg i verdenssammenheng. Dette er i tråd med Mearsheimers tanke om at stater må til en hver tid maksimere egen makt i forhold til andre stater, og samtidig sikre at ikke andre stater seiler opp som sterke kandidater til regionalt hegemoni, for jo sterkere en stat er jo mindre sannsynlig er det at andre går til angrep mot staten (Mearsheimer 2006: 160). Ut i fra et slikt syn kan det også diskuteres om publisering av planer om nytt hangarskip kan ses på som en realismetaktikk for å kjøpe seg

tid. En slik offentliggjøring kan bidra til å styrke Kinas posisjon i regionen, og dermed ha en avskrekkende effekt på de andre omkringliggende statene, slik at de i større grad frykter Kina, og av den grunn ikke vil forsøke å balansere mot den kinesiske oppbyggingen. Den videre analysen vil vise om dette er de sterkeste interesseområdene innenfor den kinesiske utenrikspolitikken i dag, og om det er disse faktorene som vil være med å forme både strategi og politikk i tiden fremover. Med slike planer er det i alle fall tydelig at Kina har fått økt grad av selvtillit, og en økt vilje til å sikre sine interesser utenlands. Samlet sett kan det argumenteres for at det som blir Kinas rolle i årene fremover blir å bygge opp og utvikle sine kapabiliteter slik at de kan dominere de fleste andre regionale maktene, og at de kan utøve sanksjoner ovenfor USA hvis de blander seg inn i en konflikt av stor interesse for Kina. Hvis Kina legger seg på en slik linje, er dette klare bevis på en tydelig politikk bygget på å oppnå relativ makt i regionen, og sikre seg at ingen andre kan utfordre Kina i kampen om sterkeste posisjon i Øst-Asia. Dette støtter i aller høyeste grad andre hypotese i studien, nemlig at opprustningen drives frem av realismens higen etter sikkerhet og økt relativ makt i regionen, og trekker vi tankerekken enda lenger kan det sies at det virker som om Kina ser verdensbildet og Kinas plass i det internasjonale samfunnet gjennom realismens øyne, da typiske realismeverdier verdsettes og spiller en vesentlig rolle i dagens politikkutforming. Den videre analysen og diskusjonen vil vise om flere faktorer peker i denne retningen, og aktualiserer denne tanken i ytterligere grad.

Samtidig er det viktig å peke på at Kina ikke vil være i stand til å bygge opp sine kapabiliteter i den forstand at de kan møte enhver motstander i krig. For det første tar utviklingen av ny teknologi for lang tid i Kina, så når jagerfly ferdigstilles er de bygget på 10 år gamle teknologiske prinsipper. For det andre kreves det fortsatt mye trening for at både hangarskip, jagerfly og andre fartøy som ubåter kan håndteres optimalt, og det er en kjent sak at Kina har slitt med sikkerhet og nødvendig kunnskap innenfor dette feltet (Ross 2005: 86). Og for det tredje kan det også understrekes at en nødvendig kunnskap og forståelse av utenrikspolitikk og maritim oppbygging er mangelvare innenfor CCP, noe som innebærer at det i realiteten er en håndfull sterke menn som styrer og former utenrikspolitikken (Jakobson og Knox 2010: 12). Ut i fra disse faktorene vil ikke Kina, selv om de nå bevilger større summer til militæret enn noen gang, være i stand til å utvikle seg som en sterk sjømakt på lik linje med eksempelvis USA, og opprustningen kan derfor ses på som en måte å forsøke å unngå deltakelse i krig: "Rather than thinking of China's strategy as a blueprint for using military power to secure territory or vital resources, such as oil, it may be more appropriate to consider

the possibility that Beijing's actions are directed at obviating the need to fight" (Newmyer 2009: 205). Her blir det altså pekt på at selv om Kina nå bygger opp sin maritime styrke, så betyr ikke det at de nødvendigvis får styrker som måler seg med andre sterke sjømakter, og møter de USA, eller USA i samhandling med allierte stater slik som Japan, i en eventuell krig, så vil Kina være underlegne. Det er derfor interessant å diskutere om oppbyggingen kan være et ledd i en statusbygging som sterk og mektig stormakt, for å kunne skremme de andre omkringliggende statene til å ikke bygge opp sin egen maritime styrke for å svare Kina. På den måten kan det sies at Kina bygger opp for å forsøke å unngå deltakelse i krigføring. Dette påpeker også Le Mière (2012: 83), som mener at Kina bygger opp sine kapabiliteter for å vise seg frem, særlig for USA, med mål om å vise at de kan svare på enhver aggressiv handling mot eget territorium. Trekket tankerekken enda lenger kan vi argumentere for at en slik strategi kan sies å bygge på et håp om å kunne dekke til manglene sine, og ikke bli avslørt som svakere makt enn det de forsøker å fremstå som. Publiseringen av planer om et andre hangarskip kan trekkes frem i denne sammenheng, da dette kan ses på som en måte å vise seg frem på, og vise muskler for omverdenen, samtidig som de får dekket til at det første hangarskipet fortsatt ikke er operativt. Her får vi belyst nasjonalismens søken etter status på en fin måte, og det er tydelig at nasjonalismen spiller en stor og viktig rolle i Kina. Dette er i tråd med tredje hypotese, nemlig at den maritime oppbyggingen drives frem av nasjonalismens statusjag, og at posisjon i regionen er en nasjonalistisk ladet politikk. Samtidig viser diskusjonen ovenfor allerede nå at politikkkutforming i Kina virker kompleks, og vi ser tydelige tegn på at flere faktorer kan utgjøre drivkrefter, og at både realismen og nasjonalismen kan synes å påvirke og forme den maritime oppbyggingen.

4.1.2 Handelsrutens betydning

Beliggenhet og geografi er sterke faktorer som er med på å forme et lands utenrikspolitikk, og Kina er intet unntak. I aller høyeste grad spiller faktorer som territorielle grenser, tilgang til sjø, regionale forhold og ekspansjonsmuligheter viktige roller innenfor kinesisk politikkkutforming, og i denne delen av oppgaven vil det å ha sikker tilgang til strategiske sjøveier belyses. Som David Lei (2008: 139) peker på har Kina hatt en formidabel modernisering på 2000-tallet, og denne utviklingen har resultert i stadig større avhengighet av maritim handel som fundament for å kunne holde seg i utvikling, og for å kunne investere i ny forretningsvirksomhet og andre investeringsprosjekt. Kina har i økende grad altså gjort seg avhengig av både det utenlandske markedet og energikilder for å kunne fortsette å vokse, hvor

sjøveien er eneste mulige kommunikasjonslinje. Dette er faktorer som i stor grad påvirker hvordan kinesiske ledere kartlegger og utformer forsvarspolitik og maritim oppbygging.

Det fremstår som svært tydelig at det å kunne beskytte det som kalles "sea lines of communication", altså det å ha tilgang til viktige strategiske sjøveier for å kunne opprettholde kommunikasjon og handel med andre verdensdeler, er en nøkkel for videre kinesisk utvikling. Dette understreker også Mahan, som peker på at sjøveien har, opp gjennom historien, stått som selve symbolet for kommunikasjon, og dannet grunnlag for handelsforbindelser mellom nasjoner. På den måten ilegges sjøen enormt med makt, og, som allerede vært inne på, er sikkerhet og kontroll over strategisk viktige sjøveier den høyeste grad av makt et land kan inneha (Mahan 1970: 126). For Kinas vedkommende er det særlig viktig for å kunne sikre tilgang til importerte naturressurser, slik som olje og jernmalm¹², samtidig som det er viktig å kunne sikre makt i Kinas periferi og under vann, da store verdier kan ligge på havbunnen i form av olje og naturgass (Lei 2008: 140). Robert Ross (2009: 54) understreker også geopolitiske trekk som relevante innenfor Kinas utenrikspolitikk, og mener at selv om vi etter den kalde krigen har hatt en formidabel utvikling innenfor høyteknologiske våpen, så spiller fortsatt geografi en vesentlig rolle i stormaktspolitikken. Dette støtter opp under argumentet om at sikkerhet i regionen er svært viktig for Kina, og at handelsruten stiller i en særstilling når det gjelder å sikre seg tilgang til viktige strategiske sjøveier.

Samtidig er det også på sjøen at Kina kan markere seg som stormakt i årene som kommer, med utviklingen av en såkalt "blue-water navy" som allerede gjort rede for, og det å ikke ha tilgang til Sørkinahavet med videre port ut til India- og Stillehavet vil kunne gi store økonomiske utfordringer og konsekvenser for Kina. Dette vil for det første ha konsekvenser for ekspansjonspolitikken, da det ikke vil være mulig å fortsette oppbyggingsprogrammene med hangarskip, ubåter og militærbaser. Men for det andre vil manglende tilgang til sjøen også kunne bety CCPs fall i Kina. Som nevnt ovenfor er landet helt avhengig av tilgang til handelsruter, da hele den økonomiske veksten avhenger av dette på et overordnet plan. Følger vi et slikt resonnement blir det også tydelig at partiet er avhengig av å opprettholde en god flyt av varer til sjøs, da de er avhengige av økonomisk vekst for å kunne bedre levekårene til kineserne. Folket har nemlig begynt å kreve mer av staten, og har begynt å stille krav om bedring av levekår og sosiale forhold innenlands, da store problemer og utfordringer er i ferd med å utvikle seg. På den måten har ikke Kina råd til å miste tilgang til handelsflyten. Dette

¹² Jernmalmen hentes særlig fra Brasil og Australia, og utgjør et nøkkelkort for den kinesiske stålindustrien (Lei 2008: 140).

vil utdypes nedenfor, da utfordringen i innenrikspolitikken vil diskuteres på et dypere plan. Dermed står mye på spill for Kina, og det kan sies at havområdene spiller hovedrollen i den videre utviklingen hvor både realisme og nasjonalisme står som sterke verdipilarer i politikktutformingene.

Til sist kan det kort nevnes at den kinesiske oljeindustrien har vært svært offensiv de siste årene, og har vært pådriver for felles forskning med blant andre Vietnam og Filippinene for å utvikle industrien. De har også spilt en viktig rolle i disputtene i både Øst- og Sørkinahavet, og higer etter å få råderett over den rike havbunnen (Jakobson og Knox 2010: 29). Dette vil diskuteres nærmere i casene.

4.1.3 Opinionsmålinger og sosiale utfordringer

I 1999 ble undersøkelsen Six-City Survey gjennomført i Kina, og resultatene av denne undersøkelsen viser interessante tendenser. Resultatene viser tydelig misnøye på flere punkter. Miljø og kriminalitet ligger på topp, mens 50 % av respondentene er misfornøyde med eget inntektsnivå, jobbmuligheter og inntektsmuligheter. Misnøye knyttet til hushold og karrieremessig suksess ligger på om lag 40 % av svarene. Når det gjelder punkter hvor kineserne viser størst tilfredsstillelse troner familieliv, venner og helse på toppen. Videre finner vi hvordan Kina fremstår i verdensbildet og ytringsfrihet på henholdsvis 69 og 67 % av svarene, som utgjør en oppsiktsvekkende høy svarandel (Tang 2005: 61-62). Dette er spennende tall, da førstnevnte faktor utgjør en form for nasjonalistisk følelse blant folket, og det er tydelig at det å ha et godt bilde på seg selv og fremstå på best mulig måte er svært viktig for befolkningen. Videre er de også godt fornøyd med mulighet for å si sin mening, i et land preget av mye internettensur og betalte mediekanaler. Dette kan vitne om at folket ikke har særlig forståelse av ytringsfrihet, og kan ses i sammenheng med at det aldri har vært vanlig å dele kritiske meninger og at de på den måten ikke forstår hva begrepet ytringsfrihet egentlig innebærer. Til sist kan det nevnes at halvparten av de spurte viser til at de er fornøyd med hushold og økonomisk frihet (Ibid. 2005: 61-62).

Deretter ble respondentene spurt om å oppgi relativ betydning for overnevnte punkter samlet sett, for å kunne gi et bilde på hvor høyt de verdsetter ulike faktorer. Her viser svarene et tydelig praktisk resonnement, med personlig helse, inntekt, hushold og familie som viktigste faktorer. Dette viser en naturlig hierarkisk tankegang, med primærbehovene i fremste rekke. Men så viser undersøkelsen at Kina i verden blir vektet med 32 % i forhold til de andre

faktorene, og ligger over blant annet kriminalitetskontroll, jobbmuligheter, utdanning, karriere, miljø og venner. Til sist kommer yringsfrihet, økonomisk frihet, medbestemmelse og religionsfrihet med 5 % og lavere verdi (Tang 2005: 61-62). Sett i sammenheng med overnevnte statistikk over faktorer det kinesiske folk var mest og minst tilfreds over, så viser disse tallene en interessant relativ betydning. Yringsfrihet, som mange pekte på som svært tilfredsstillende har usedvanlig liten relativ betydning, mens hvordan Kina fremstilles i verdenssammenheng har stor betydning. Dette understreker viktigheten av et godt bilde på egen stat, og det å vise ansikt ovenfor resten av verden er, i følge denne undersøkelsen, godt forankret i befolkningen. Slike meninger er klare nasjonalistiske trekk, og underbygger tanken om at nasjonalistisk følelse og identitet er viktig og spiller en vesentlig rolle for det kinesiske folk. Tang (2005: 62) trekker tankerekken enda lenger, og hevder at dette kan tyde på en økning i nasjonalisme blant kineserne. Uansett viser undersøkelsen en spennende tendens til at hvordan landet fremstår for resten av verden er viktigere for folk flest enn tilgang til jobb og økonomisk tilfredshet. Dette er svært spesielt i en tid hvor Kina er i ferd med å få store sosiale problemer å hankes med hjemme, og det vitner om at det å oppnå og opprettholde ansikt er innprentet også hos folket, og at denne typen nasjonalistisk politikk har blitt overført fra CCP til befolkningen.

Som allerede pekt på tidligere i oppgaven har de sosiale problemene i Kina utviklet seg i negativ retning de siste tiårene, og mange har mistet jobbene sine og sliter med å opprettholde inntektene sine. Dette viser også overnevnte forskningstall, hvor misnøye med inntekt og jobbmuligheter utmerker seg i særlig grad. Problemene er i hovedsak representert ved en ny urban underklasse i Kina, og består av nylige arbeidsledige og underbetalte arbeidere som har flyttet inn til byene fra landet (Solinger 2006: 177). Oppbyggingen av de maritime styrkene i Kina har helt klart gått på bekostning av budsjetter innenlands, og utvikling innen felt som infrastruktur har vært skadelidende (Ross 2005: 85; Dreyer 2007: 652). Ser vi den militære oppbyggingen i sammenheng med den uheldige utviklingen i byene og overnevnte undersøkelse, så kan det diskuteres om CCP bruker nasjonalistisk politikk og patriotisme ovenfor folket for å kunne legitimere sine prioriteringer i militærbudsjettene sine. Det er tydelig at partiet har lyktes i å overføre verdien av ansikt utad til folket, og det kan argumenteres for at partiet har klart å benytte seg av dette for å kunne holde folket samlet og unngå demonstrasjoner mot egen regjering, da folk mister jobbene sine, ikke har nok penger til å forsørge familien, ikke har tilfredsstillende bopel og lignende. Det virker som om partiet har klart å heve fokuset opp et nivå fra elendigheten, og mot det internasjonale bildet, med

status og makt som verdier. Dermed kan det også argumenteres for at den tilsynelatende nasjonalistiske politikken Kina fører, med spredning av propaganda og patriotisme og med fokus på status og symbolisme som stormakt, egentlig utgjør et nyttig verktøy for legitimering av Kinas egentlige politikk bygget på realismens søken etter sikkerhet, overlevelse, ekspansjon og stormaktsstatus til sjøs, noe som støtter studiens hovedhypotese.

Thomas Fingar (2012: 198-199) peker også på økonomi som svært avgjørende for videre fremtid for CCP, og spår at økonomisk utvikling vil komme til å spille en sentral rolle i politikkkutforming i Kina i årene som kommer. For selv om landet har hatt en formidabel økonomisk vekst spås det at utviklingen med tid vil avta, og at veksten vil jevne seg ut etter hvert. Sett i sammenheng med at mange kinesiske banker har svært stor gjeld, så vil den videre økonomiske progresjonen påvirke mange aspekter ved Kinas fremtidige retning. Som jeg allerede har vært inne på vil økonomien ha særlig stor påvirkning på legitimering av regimet i Kina, da landet presses til å opprettholde veksten og sørge for å bedre levekårene for befolkningen. Det antas at dette vil bli vanskeligere for hvert år som går, og som følge av den pressede situasjonen partiet og regimet vil havne i, vil nasjonalismen stige frem som et vesentlig verktøy for å legitimere Kinas utvikling, retning og politiske strategier. Dette er i tråd med argumenter vi allerede har vært inne på, nemlig at nasjonalismen vil kunne benyttes av det styrende organ i Kina for å rettferdiggjøre valgte politikk, og for å kunne avlede oppmerksomheten fra sosiale problemer innad i landet. Det vitner dermed ingen tvil om at Kina må kjempe for å sørge for en kontinuerlig økonomisk vekst, da en nedgang i produktivitet og økonomisk utvikling vil kunne føre til uro blant befolkningen, og i verste fall, under lang nok utvikling, til kaos og sivile opprør (Wenmu 2006: 18).

Videre er det også en klar tendens til at opinionen i større grad enn før tar til ordet og viser sin misnøye med politikkkutforming til CCP. Blogger og andre typer mediekanaler har de siste årene vokst frem som sterke kanaler for deling av meninger, og interessegrupper og befolkningen for øvrig har i økende grad innflytelse på den kinesiske utenrikspolitikken: "The influence of various interest groups and public opinion appears to be on the rise in foreign policy-making, albeit from a low baseline (Glaser og Medeiros 2007: 310). Dette påpekes av flere, og det foreligger en klar oppfattelse om at sosiale medier er en utfordrer til statens propagandaføring, samtidig som at nasjonalismen vokser frem som stadig mer avgjørende som legitimeringsverktøy (Gries 2004: 134). Det kinesiske folk er med dette i ferd med å få en kraftig og betydningsfull røst, og har i økende grad innvirkning på politikkkutforming i

landet. Samtidig blir det mer og mer synlig at statsapparatet forsøker å styre opinionen, og nyhetsbyrået Xinhua blir flittig brukt til dette formålet (Jakobson og Knox 2010: 43).

Det vitner ingen tvil om at innenrikspolitik og sosiale forhold spiller en vesentlig rolle i Kina, ut i fra overnevnte faktorer. CCP kan ses på som redd for å lide samme skjebne som andre kommunistiske regimer har gjort opp gjennom historien, da de er avhengig av å sikre en sosial stabilitet innenlands for å sikre sin egen eksistens. Samtidig blir det vel så viktig å vise befolkningen at landet klarer å stå i mot trusler utenfra, og på den måten vise at landet er robust nok til å forsvare seg selv og sine interesser (Breslin 2009: 821).

4.1.4 Sammenfatning og foreløpige konklusjoner

Etter å ha analysert og diskutert de generelle aspektene ved Kinas maritime opprustning vil funnene og hovedargumentene oppsummeres og tydeliggjøres, før Øst- og Sørkinahavet vil legges under lupen og diskuteres i lys av teoretisk forankring og studiens hypoteser. Dette gir et godt utgangspunkt for videre analyse av Kinas drivkrefter, og det blir spennende å se om de generelle betraktningene også gjenspeiles i de to havområdene. For det første argumenterer jeg for at vi i 2013 ser tydelige tegn til en offensiv realismepolitikk med et Kina som har vendt blikket utover landegrensene. Fokus på det å utgjøre en sterk maritim militærmakt, ekspansjon i havområdene, og en søken etter økt relativ makt i regionen beviser langt på vei studiens andre hypotese, nemlig at den maritime opprustningen er styrt og formet av realismens søken etter sikkerhet og makt. Innenfor dette hovedargumentet vies også handelsruten fokus, da det å beskytte kommunikasjonslinjen til sjøs er helt avgjørende for Kinas videre vekst.

For det andre argumenterer jeg for at søken etter status står sterkt i kinesisk politikktutforming, noe som både planer om et nytt hangarskip og spredning av patriotisme viser. Slik kommer vi inn på argumentet om at den kinesiske utenrikspolitikken formes av både realismen og nasjonalismen, og at nasjonalistiske verdier og følelser ligger bak en realismepreget maritim opprustning. Her kan det legges til at publisering av opprustningsplaner og den offensive satsningen på maritim makt ses på som et ledd i å vise seg frem for resten av verden, og studien argumenterer for at dette er en bevisst handling fra kinesisk side for å skremme potensielle utfordrere, og markere seg som stor og sterk. Dette er i tråd med nasjonalismens fokus på ære, ansikt og status, og med dette sikres oppfattelsen av Kina som en viktig og sterk stat i internasjonal sammenheng.

Og for det tredje argumenterer jeg også for at legitimering av statsstyring og spredning av patriotisme spiller en særstilling i politikkkutformingene i Kina. I en tid hvor sosiale levekår er i sterk negativ utvikling argumenterer jeg med at det er viktigere enn noen gang å holde folket samlet, slik at de ikke vender seg mot egen regjering og statsstyring. Som et ledd i dette benytter CCP mediekkanaler for å spre patriotisme, og samtidig forsøker partiet å vende fokus utover Kinas landegrenser og appellerer for at Kina bør ta tilbake det som rettmessig er deres. Slik blir utenrikspolitikk viktig også for befolkningen, da det å opprettholde ære og ansikt, og søke høyest mulig status er indoktrinert i det kinesiske folk.

4.2 Case 1: Østkinahavet

Østkinahavet har rommet konflikt, mistenksomhet og hat mellom Kina og Japan i over hundre år, og uenighetene har rot i kampen om suverenitet over noen steinknauser i havområdet kalt Senkaku på japansk og Diaoyu på kinesisk. I denne delen av kapitlet vil disputten mellom Kina og Japan analyseres og diskuteres, for å lete frem spor av hvilken type politikk Kina fører i konflikten, og hvilke drivkrefter som synes å ligge bak politikkkutformingene til Kina. Konflikten har vært særlig aktuell siden 1970-tallet, og for å trekke opp en linje til dagens situasjon har Kina i januar 2013 meldt om planlagt utgivelse av et nytt kart over sine landegrenser, hvor blant annet Senkaku/Diaoyuøyene vil inngå i kinesiske territorium. Videre kan det også nevnes at Japan, for første gang på elleve år, har planlagt en økning i sitt militærbudsjett (Tatlow 2013). Først i dette kapitlet vil en nødvendig og viktig historisk kontekst tegnes opp, før empirisk materiale vil analyseres og diskuteres i lys av teoretiske perspektiv.

4.2.1 Historisk kontekst: Østkinahavet

Siden 1970-tallet har konflikten mellom Kina og Japan over noen ubebodde små øyer i Østkinahavet pågått, og i de siste 20 årene har konflikten tilspisset seg ytterligere. De har fortsatt ikke i 2013 kommet til noen enighet om de små, og tilsynelatende ubetydelige, steinene i havområdet som skiller de to nabolandene i Øst-Asia. Øygruppen består av fem vulkaniske øyer og tre uttørkede steinknauser, og til sammen utgjør de om lag sju kvadratkilometer med land (Se vedlagt kart). Med unntak av årene fra 1945-1972, da USA okkuperte øyene etter det japanske nederlaget i andre verdenskrig, har Japan fra 1895

kontrollert øyene, da de mente øygruppen bestod av land som ikke tilhørte noen og at ingen hadde gjort krav på øyene¹³ (Dzurek 1996). Videre hevdet de også at øyene ikke ble oppdaget før i 1894 (Lee 2011). Kina derimot hevder at de oppdaget øyene så tidlig som i 1372, og fra 1556 er de tatt med i de kinesiske maritime forsvarsplanene. På denne måten er det altså uenighet om øyene var fri for suverenitetskrav i 1895, da Japan gjorde krav på Senkaku-/Diaoyuøyene (Dzurek 1996).

Som allerede pekt på var det først etter 1972 at uenighetene rundt øygruppen utviklet seg. Konflikten ble særlig vekket til live av Japans oppsettelse av et fyr på den største av de omstridte øyene i 1978, som et offisielt navigeringsmerke. Situasjonen roet seg derimot, og det var ikke før på 1990-tallet disputten tok til for alvor, med den kinesiske loven fra 1992 om territorielle sjøgrenser, Law on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, hvor Kina erklærer råderett over blant annet denne øygruppen i Østkinahavet (Su 2005: 47). Klimaet mellom Japan og Kina ble ikke bedre av at Japan gjentok sine handlinger fra 1978, og satte opp enda et fyr på en av øyene i 1996. Dette førte til store opptøyer og protester fra kinesisk side. De siste 20 årene har på den måten vært gjenstand for store diskusjoner, opptøyer og spekulasjoner, og det må også legges til at disputten innbefatter tre interessenter; Japan, Kina og Taiwan¹⁴. Og siden 1970-tallet har alle tre lagt frem dristige suverenitetskrav over Senkaku-/Diaoyuøyene. Alle tre hevder de har rett til suverenitet over territoriet, og konflikten og kampen om havområdet blir sett på som en tikkende bombe (Lee 2011). Det kan kort nevnes at det i økende grad har vært kinesisk aktivitet innenfor Japans EEZs de siste årene, og det gjelder særlig maritime militærfartøy (Valencia og Amae 2003: 202). Det kan kort nevnes at den japanske forsvarsministeren gikk offentlig ut med informasjon om at en kinesisk fregatt ble observert omtrent 100-150 km nord for Senkaku-/Diaoyuøyene den 30. januar 2013, og at fregatten hadde rettet noe som kunne ligne en radar for kalkulering av avfiring av skudd mot den japanske kystvakten (Chubb 2013: 16).

¹³ Definisjonen som brukes i henvisning til øyenes tilstand i 1895 er det latinske uttrykket "terra nullius", som betyr "land som ikke tilhører noen" (Dzurek 1996).

¹⁴ Det vektlegges ikke i denne sammenheng å gå dypere inn på Taiwans krav i disputten, da dette går utenfor oppgavens fokusområde og forskningsspørsmål.

4.2.2 Nasjonalistisk propaganda, opptøyer og demonstrasjoner

Det har vært flere intense perioder i konflikten, og hendelser i 2010 og 2012 har særlig bidratt til at disputten nå har nådd sitt høyeste spenningsfelt så langt i historien. Herunder vil nasjonalismens betydning i den kinesiske maritime opprustningen pekes på og diskuteres i lys av hendelser og uttalelser. Det vil særlig argumenteres for at nasjonalismen har vokst seg sterkere de siste årene, og at befolkningen står som symbol for betydningen og pressmidlet nasjonalismen kan utgjøre innenfor kinesisk utenrikspolitikk. Dette kommer godt til syne i spillet mellom topp og bunn i Kina, da folket er i ferd med å få en kraftig røst.

I 2010 kolliderte en kinesisk fiskebåt med to japanske kystvaktskip i Østkinahavet, og kapteinen på fiskebåten ble holdt i varetekt av kystvakten. Han ble senere sluppet fri, men hendelsen skapte svært sterke reaksjoner i Kina (McCurry 2012). Og i september 2012 kjøpte den japanske stat tre av Senkaku-/Diaoyuøyene fra Kuriharafamilien, som på det tidspunktet eide øyene, til en prislapp på over 16 millioner pund. Denne handlingen står, i kinesiske øyne, som den tydeligste provokasjonen i disputten, og kjøpet av øyene fikk store konsekvenser både i Kina og Taiwan (Ryall 2012). Som reaksjon på den angivelig provoserende japanske handlingen oppstod det voldsomme demonstrasjoner, og det toppet seg på merkedagen for den japanske invasjonen av Kina¹⁵ som hendte 81 år tidligere, en dag kjent som "the day of national humiliation" blant kineserne (Johnson og Shanker 2012). Titusener av kinesere gikk ute i gatene i 85 byer for å markere sin misnøye og fordømmelse over Japans kjøp av øyene. Opptøyene ble til dels voldelige, og politiet måtte i noen byer ta i bruk både tåregass, vannkanoner og pepperspray for å skille protestantene fra hverandre. I Beijing var ropene fra folkemengden synkroniserte, og budskapet var "Declare war!". En av protestantene skal ha uttalt at "Even if we have to kill all Japanese, we must recover the Diaoyu islands", og han sier videre at selv om Kina egentlig er et fredelig land uten intensjoner om krig, så kan de ikke tillate at noen andre tar deres rettmessige territorium (Lim 2012).

Hatet Kina uttrykker ovenfor Japan er svært spesielt, og det er tydelig at Japan har blitt aktivt brukt som skyteskive av den kinesiske stat, da Japan nå står som symbol for kinesisk fremmedhat. Videre har nasjonalismen utviklet seg i takt med en anti-japansk holdning, og det kan sies at Japan utgjør en form for drivkraft i den nasjonalistiske utviklingen i Kina. Dette er i tråd med de teoretiske betraktningene om Japans rolle og betydning, og det er

¹⁵ Merkedagen representerer sprengingen Japan foretok seg 17. September 1931 som påskudd for å gå inn i Mansjuria, også kjent som Mukden-ulykken, hvor en bombe gikk av ved den japanskeide jernbanen. Japan påstod at Kina stod bak, og hadde således skaffet seg grunn til å gå til motangrep.

tydelig at det kinesiske folk fortsatt holder på rollen som offer for barbariske handlinger gjennomført av Japan. Og som disse opptøyene og demonstrasjonene vitner om er det ingen tegn til at kineserne er i ferd med å forlate denne nasjonalistiske kollektive identiteten.

Videre var det også flere hundre kinesere som deltok i opptøyene utenfor den japanske ambassaden, og i tillegg demonstrerte mange utenfor andre japanske konsulat (Ogura og Mullen 2012). Folkemengden kastet både steiner og flasker mot ambassadebygningen, og mange stilte opp med provoserende bannere hvor Japan ble hengt ut som voldtektsmenn og barbarer med henvisning til de grufulle årene 80 år tidligere. Bilder fra demonstrasjonen ble distribuert av det statlige nyhetsbyrået Xinhua, noe som er uvanlig i Kina. Vanligvis slås det nemlig ned på offentlige demonstrasjoner, men denne gangen tillot staten opptøyene og med kringkastingen av folkemengdens budskap sender de et tydelig tegn til både sitt eget folk og til omverdenen (Ibid. 2012). Dette viser at det har skjedd en utvikling i Kina, da både CCP og statens mediekkanaler viser større aksept for demonstrasjoner og ytring av nasjonalistisk hat mot Japan. Videre kan det kort legges til at det var folket selv som tok initiativ til å møte opp og vise sin misnøye med situasjonen og sitt sterke hat til Japan: "Although the protests clearly had government support – large-scale public demonstrations are extremely rare in China – many people came on their own and appeared to be genuinely angered at what they saw as Japan's failure to address its past behavior" (Johnson og Shanker 2012). Bilder og ulike budskap ble spredt blant sosiale medier, deriblant sterke bilder av folkegrupper som ramponerer japanske butikker og restauranter, i tillegg til at de angriper og brenner biler produsert av japanske merker (Ryall 2012). Videre kan det legges til at i det opptøyene tok til og utviklet seg til voldelig oppførsel, så gikk det statlige nyhetsbyrået ut med melding om å roe ned demonstrasjonene, og oppfordret folket til å opptre patriotisk, men ikke voldelig (Ogura og Mullen 2012). Dette ville ha skadet nasjonen, da voldelig oppførsel kan ses på som ødeleggende for Kinas ansikt utad. Det handler nemlig om å opprettholde en viss ære og ansikt for resten av verden, slik at Kina ikke mister status. Det er veldig tydelig at symbolisme styrer Kina i stor grad, og at status og det å opptre korrekt nasjonalistisk er svært viktig.

Det er ikke noen tvil om at mange kinesere lar disputten om øyene og havområdet gå dypt inn på seg. Samtidig som at det ropes at Kina bør gå til krig mot Japan, så spilles og synges den kinesiske nasjonalsangen, noe som tegner opp et godt bilde på hvordan patriotisme og anti-japansk nasjonalisme er flettet sammen. I likhet med overnevnte syn peker også Lim (2012) på at selv om hatet og fiendtligheten ovenfor Japan har rot i historien, så blir disse følelsene dyrket frem av kinesiske mediekkanaler, som er styrt av staten. Ser vi disse hendelsene og

statens opptreden med teoretiske øyne, kan det hevdes, i tråd med Østerud sin tanke om den kollektive nasjonen, at CCP opptrådte ut i fra tanken om å kunne opprettholde offentlige oppfatninger og bilder av den sårede nasjonen Kina som ble offer for barbarene. Med dette holder partiet liv i den kollektive identitetsfølelsen hos det kinesiske folk, og kan i større grad sikre seg at folket holdes sammen med fokus vendt utover landegrensene.

Disse overnevnte demonstrasjonene viser spillet mellom folket og staten på en utmerket måte, da vi får identifisert ”bottom up”-presset fra befolkningen om å protestere mot Japan på en tydelig måte. Her blir argumentet om at nasjonalismen i aller høyeste grad spiller inn på den kinesiske politikktutformingens god synlig, da staten blir avhengig av å svare på folkets rop om å motsette seg Japans handlinger, og det blir viktig for CCP å vise at de ser og hører folket. Som allerede vært inne på er det ikke vanlig at folket får lov til å holde store demonstrasjoner i Kina, da dette bryter med tanken om å opptre på en slik måte i det internasjonale systemet at Kina øker sitt rykte og sitt ansikt¹⁶: ”Chinese tradition emphasizes the importance of giving and getting ’face’, or favorable personal recognition” (Nathan og Scobell 2012: 25). Blir altså presset fra folket for stort må partiet prioritere å spre patriotisme for å holde fokuset på Japan som felles fiende for både stat og nasjon, slik at ikke folket vender seg mot partiet, og CCP risikerer makten i Kina. Dette påpeker også He (2007: 11), og mener det foreligger en sterk frykt hos den kinesiske stat for at dette anti-japanske hatet skal kunne utvikle seg til en svertekampanje mot egen regjering og eget styresett. Partiet har derfor flere ganger forsøkt å holde demonstrasjoner og opptøyer nede, og har tatt initiativ til flere dialogmøter med studentforeninger og organiserte patriotiske demonstranter.

Ut i fra dette kan det slås fast at Kina anerkjenner faren for at en anti-japansk nasjonalisme skal bli til en anti-myndighetskampanje i eget land. Og blir det store og alvorlige nok opptøyer, så kan den kinesiske regjeringen bli tvunget til å gå til handling i konflikten for å tilfredsstille folket og holde folket samlet mot Japan (Ibid. 2007: 11, 14). Det kan også se ut til at folket har utviklet en mer ekstrem form for nasjonalisme, og da særlig en anti-japansk holdning, som skiller seg fra statens propagandaføring. Dette ble pekt på overfor, da demonstrasjonene og opptøyene de senere årene har vært av langt alvorligere art enn tidligere, og ser vi dette i sammenheng med at hendelsene ble satt i gang av folkets initiativ viser dette oss en interessant utvikling. Hvis denne utviklingen stemmer så medfører det at CCP må være

¹⁶ Det kan her kort nevnes at Kina på 1990-tallet lanserte en omfattende propagandakampanje for å bedrive patriotisk opplæring i skolen. Det hevdes at CCP gjorde dette for å få maksimal effekt av nasjonalismen som styringsverktøy for partiet og styresettet i Kina, og sikre seg at de har kontroll på folket (Zhao 2008: 50).

våkne i årene som kommer, og handle klokt for å ikke vende folket mot seg. Samtidig blir det viktig å ikke la nasjonalismen vokse seg ut av proporsjoner, og bli til en type politikk som både vil sette CCPs eksistens i fare, men også skremme resten av verden slik at Kina mister ansikt og status i det internasjonale samfunnet. Samlet sett vitner det ingen tvil om at nasjonalismen står sterk i Kina, og diskusjonen overfor viser støtte til studiens tredje hypotese, nemlig at nasjonalismen utgjør en sterk drivkraft til den kinesiske politikktutforming. Det kommer tydelig frem at CCP må være våkne og smarte i sine strategiske valg i årene fremover, for å holde folket samlet, og sørge for at de ikke får det kinesiske folk mot seg.

4.2.3 Militær opprustning: sikkerhet og ekspansjon

Disputten om Senkaku-/Diaoyuøyene er mangesidig og fremstilles på mange forskjellige måter. I denne delen av oppgaven vil det diskuteres og argumenteres for at Kinas interesse i Østkinahavet er styrt av realismens søken etter sikkerhet og muligheter for ekspansjon, og at dette inngår som en del av den kinesiske maritime styrkingen som pågår. Det er i forskningsmiljøene en felles oppfattelse om at de små og ubeboelige øyene i Østkinahavet har liten økonomisk eller historisk betydning i seg selv. Det som gjør de så relevante er det at de inngår i en større dispuTT om havområder som angivelig er rike på fiske-, olje- og gassressurser, og ikke minst en dispuTT om nasjonal råderett over området (Drifte 2008). Det er anslått at det aktuelle havområdet kan inneholde opp mot 100 milliarder fat olje i tillegg til mellom en og to billioner kubikkfot naturgass, og gjør dermed havbunnen svært verdifull (Valencia 2007: 128; The International Institute for Strategic Studies 2012). Det kan legges til at Kina utgjør en av verdens største forbrukere av olje, og at tilgang på slike naturressurser er avgjørende for landet, slik at de kan fortsette den gode veksten (Wiegand 2009: 170).

Et argument og mulig bakenforliggende årsak til interesse i Østkinahavet for begge interessepartene er at, hvis ett av landene får råderett og suverenitet over øyene og havområdet, så vil landet kunne utvide sin EEZ¹⁷, og på rettmessig vis kunne legge beslag på mer av havområdene. På den måten vil eksempelvis Kina har mer enn bare historiske argument å slå i bordet med, og vil på den måten ha en sterkere sak i en aktuell ekspansjonspolitik, og det er klart at en slik utvidelse av EEZ vil være av stor betydning

¹⁷ EEZ innebærer en maritim sone som går 320 kilometer ut fra en nasjons kyst (Buszynski 2012: 140).

(Valencia og Amae 2003: 191). Ut i fra overnevnte faktorer vil det derfor argumenteres med at Kina helt klart ville vært tjent med en utvidelse av sine soner, sett i lys av en politikk bygget på markering i regionen, øke sin relative makt i forhold til de sterkeste utfordrerne i Øst-Asia, konstruere et bedre utgangspunkt for videre vekst i Sørkinahavet, og til sist øke status både hos sitt folk, men også i regionen og resten av verden. Det kan videre argumenteres med at havbunnen og kampen om viktige og verdifulle olje- og gassressurser ikke spiller den største og viktigste rollen i disputten, da det handler om ”unresolved historical grievances and the politics of national identity” (Valencia 2007: 157). De andre verdiene inngår i et større bilde, nemlig kampen om å utgjøre mektigste og sterkeste makt i regionen, og ikke minst om å seire som den viktigste asiatiske staten i verdensbildet i dag. Denne argumentasjonsrekken er i tråd med andre hypotese i denne studien, da posisjon og maktkamp kan synes å spille en stor rolle innenfor den kinesiske utenrikspolitikken. Denne kampen hører til på et annet nivå, men det er likevel spennende å vie de store linjene litt oppmerksomhet, for å se om man kjenner igjen noe handlingsmønster eller strategiske vurderinger.

Et annet argument som kan trekkes opp i denne sammenheng når det gjelder årsak til interesse i disse steinene i Østkinahavet er kampen om relativ makt i forhold til Japan. For disputten kan også leses i den betydning at Kina bruker uenighetene og konflikten over Senkaku-/Diaoyuøyene som et ledd i en større og mer overordnet utenrikspolitikk, og at målet med dagens politikk er å oppnå en større andel av den regionale makten relativt til Japan. Wiegard (2009: 173) peker også på dette, og understreker at det er derfor de hauser opp disputten, og setter den i sammenheng med andre uenigheter og konfliktområder, for å forsøke å presse Japan til å gi etter på noen punkter. Følger vi et slikt resonnement kan det argumenteres for at et av Kinas mål er å få Japan til å oppgi noe av sin suverenitet, og på den måten svekke sin posisjon, slik at Kina tvert i mot kan styrke sin egen posisjon i Øst-Asia og i verden for øvrig. Dermed kan også dette argumentet ses i sammenheng med overnevnte ekspansjonspolitikk, og ses som et ledd på veien mot mer makt, og i den forbindelse økt ekspansjon, økt sikkerhet og økt sjanse for overlevelse, i regionen og i verden for øvrig. Dette er en ren realismepolitikk, hvor egne interesser og egen vinning er i førersetet på veien frem mot status som sterk og mektig sjømakt. Dermed kan vi se tydelige spor av storstrategi i Østkinahavet, og selv om nasjonalisme og hat ovenfor Japan fortsatt står sterkt og betyr mye for det kinesiske folk, så viser utviklingen at andre faktorer og drivkrefter kan ligge bak den gjeldende politikken. På den måten kan vi identifisere spor av politikken som kjennetegnes som ’China Rising’, altså denne storstrategien om å vokse seg stor og mektig i Øst-Asia.

Dette er i tråd med realismehypotesen, men samtidig må vi anerkjenne rollen nasjonalismen spiller i Kina, og se disse drivkreftene i samspill med hverandre. Slik settes det lys på studiens hovedhypotese, da det i diskusjonen har blitt godt synlig at det foreligger et samvirke mellom realismens søken etter sikkerhet og nasjonalismens søken etter status og legitimering.

4.2.4 Nasjonalisme: patriotisme og legitimering

Den kinesiske territorielle nasjonalismen anses her som den sterkeste alternative forklaringen til den realismepregede interessen i Østkinahavet, som diskutert ovenfor. Her vil denne alternative forklaringen tas tak i og diskuteres med forankring i teoretiske argumenter og perspektiv. Utgangspunktet for diskusjonen og argumentasjonen rundt nasjonalismens betydning er, som også Deans (2000: 120) understreker, den symbolske betydningen denne øygruppen har. Mange hevder, som allerede pekt på, at øyene ikke er viktige for sin rike havbunn, da tilgang til og eierskap over naturressurser ikke utgjør kjernen i disputten.

Som allerede nevnt ovenfor i studien, så har det ved tidligere opptøyer og demonstrasjoner i Kina blitt slått ned på nasjonalistisk oppførsel, noe som kan tolkes som at eliten har vært redd for at nasjonalistisk ladede demonstrasjoner rettet mot Japan vil kunne vokse seg ut av proporsjoner. I verste tilfelle kan dette føre til at folket vender seg mot egen regjering og statsstyring (Deans 2000: 123). Altså kan det argumenteres med at det fryktes en snøballeffekt, med partiets fall som verst tenkelige utfall, da partiets legitimering kan sies å være bygd på en nasjonalistisk ideologi rettet mot Japan: "The legitimacy of the CCP has always rested on its nationalist credentials, while contemporary Chinese nationalism has been profoundly shaped by China's experience at the hands of Japanese imperialism" (Deans 2000: 120). Og med Japan som hovedutfordrer i utenrikspolitisk sammenheng de siste 100 årene, har den anti-japanske nasjonalismen vært trygg og har sikret regimet nødvendig legitimering. Men nå ser det ut til at situasjonen og virkelighetsbildet har endret seg, og den kommunistiske ideologi har blitt betydelig svekket. Det er derfor nærliggende å tro at eliten trenger en ny type propaganda for å holde liv i folkets kollektive ideologi, og nasjonalismen kan da ses på som et nyttig verktøy. Ut i fra dette er det ingen tvil om at nasjonalismen spiller en svært sentral rolle, og må vektlegges i diskusjonen om drivkreftene og motivene bak Kinas maritime opprustning.

I den sammenheng kan en spørreundersøkelse gjennomført av China's Horizon Research Consultancy Group i 2012 nevnes, da resultatene viser interessante tendenser som støtter

tidligere argument om forholdet mellom Kina og Japan. Resultatene viser at Kina har hatt en økning i negativt syn på Japan blant befolkningen, med en svarprosent på 87. Tilsvarende var det om lag 66 % som svarte de hadde et negativt syn på Japan i 2011, og det nasjonalistiske hatet mot Japan har med disse resultatene nådd nye høyder i 2012. Særlig pekes det på, som allerede gjort rede for, det ulovlige kjøpet av øyene i Østkinahavet som provoserende handling, og at dette har, sammen med andre faktorer, trigget kineserne og skapt et dårligere naboforhold. I en lignende årlig undersøkelse som gjennomføres i Japan svarer hele 80 % av det japanske folk at de ikke føler noen form for vennskap med Kina, med en økning på over 9 % fra året før (China Daily 2012).

Ut ifra disse overnevnte resultatene kan det argumenteres med at Japan fremstår og oppfattes, av det kinesiske folk, som langt mer aggressiv i 2012 enn foregående år. Det at Japan viser motstand og en tydelig offensiv holdning når det gjelder disputten i Østkinahavet bidrar til denne oppfattelsen, og vi kan få en økt grad av spekulasjoner rundt trusselbilde, stabilitet og fred i havområdet hvor Senkaku-/Diaoyuøyene ligger, og konkret mellom nasjonene Kina og Japan. Det kan virke som om spekulasjoner, mistanker og misforståelser er hovedårsaken til at forholdet mellom disse to landene nå har forverret seg i så kraftig betydning. En annen grunn til den kraftige forverringen i forholdet mellom landene kan være at det i senere år har vært en betydelig økning i utgivelser av bøker, opprettelse av blogger, bruk av diskusjonsforum på internett og lignende i Kina, hvor Japan diskuteres og fremstilles som brutale barbarer (He 2007: 8). Flere av bokutgivelsene har blitt bestselgere, og en slik utvikling vil holde liv i hatet, og, på et overordnet plan, kunne holde liv i den kinesiske nasjonalismen.

Det er ingen tvil om at den kinesiske nasjonalismen er motivert av historiske følelser av ydmykelse og en såret stolthet av nasjonen, noe som dagens politikere bruker for å manipulere og forbedre agenda og ønsket politikk:

Nationalism has always been a strong element of the legitimacy of the Chinese Communist Party, and opposing Japanese imperialism is at the core of this nationalist story. As a result, Chinese citizens have been fed a steady diet of patriotic, anti-Japanese media programming designed to glorify the CCP's role in World War II (Christensen 1999: 54).

Det vil ut i fra dette hevdes at det har vært en bevisst linje fra statens side å lære opp kinesiske barn og unge i korrekt nasjonalistisk opptreden, tankesett og hvordan uttrykke nasjonalistiske følelser, slik at folket skal se på seg selv som del av en større enhet, et kollektivt folk. Videre kan det hevdes at nasjonalismen har blitt benyttet som legitimeringsgrunnlag for den

politikken og de strategiene som Kina til enhver tid har styrt etter, og patriotisme og propaganda har vært aktive verktøy som CCP har benyttet seg av. En annen faktor som det bør pekes på er den samlende effekten nasjonalisme har på hele det kinesiske folk, da propagandaen og patriotismen også trekker dem som ellers ikke interesserer seg for politiske spørsmål: "[...] nationalism unites Chinese of all walks of life no matter how uninterested they are in other aspects of politics" (Nathan og Scobell 2012: 31). Her kan også undersøkelsen gjennomført av Wenfang Tang nevnes, da den viser at kineserne er mer opptatt av hvordan resten av verden ser på Kina og nasjonalisme, enn sosiale forhold slik som jobbmuligheter og sikker inntekt. Det kan også her legges til at det finnes store farer med en slik type politikk, da et for sterkt nasjonalistisk fokus og en for sterk propagandaføring fra staten vil kunne slå tilbake på staten og skape en anti-stat holdning blant folket: "popular nationalism can threaten the Party's legitimacy, it is an increasingly significant constraint on China's Japan policy" (Gries 2004: 125). Blir folkemassen for sterk vil den kunne true eliten, og det blir derfor viktig å begrense opptøyer og demonstrasjoner, da nasjonalismen ikke må ta overhånd. Ut i fra studiens hovedhypotese kan det dermed argumenteres med at CCP er bevisst nasjonalismens rolle i samfunnet, og at det er en gjennomtenkt strategi å lære opp dagens barn og unge til god nasjonalistisk oppførsel og kollektiv følelse, da partiet med dette i større grad får kontrollert folket, og kan bruke nasjonalismen aktivt i legitimering av landets politikk. Med dette støttes studiens hovedhypotese, og vi får avdekket spillet som foregår mellom nasjonalismen og realismen innenfor den kinesiske politikktutforming.

4.3 Case 2: Sørkinahavet

Sørkinahavet utgjør et havområde som rommer mange interesser, og har siden 1970-tallet vært gjenstand for mange interessekonflikter. I denne delen av oppgaven vil disputtene i Sørkinahavet, med hovedvekt på Paracel- og Spratlyøyene¹⁸ som særlig betente konfliktområdet, analyseres og diskuteres i lys av overnevnte teoretiske perspektiv og forklaringsmodell. Målet med analysen og påfølgende diskusjon er å avdekke hvilken politikk Kina styrer etter, og hvilke drivkrefter som ligger bak politikktutforming til Kina når det gjelder dette store og viktige havområdet. Stemmer det som Ang Cheng Guan (2000: 201) hevder, nemlig at "[...] China is 'the threat' to the status quo, peace and stability of the South

¹⁸ Spratlyøyene utgjør i overkant av 400 steinknauser, rev og øyer, og beslaglegger om lag 800.000 km² av Sørkinahavet (Snyder 1996).

China Sea”, og at Kina søker ekspansjon og sikkerhet i regionen? Dette er spørsmål som vil diskuteres nedenfor. Faren for konflikt i Sørkinahavet har særlig økt i de siste tre årene, da disputtene våknet til live igjen i 2010 og fikk hittil høyeste grad av aktualitet i regionen. Som Buszynski (2012: 140) påpeker argumenterer fortsatt Kina med historisk rett til områdene som sitt sterkeste argument, da de hevder at de kinesiske kravene “predates UNCLOS¹⁹ [...] and that it should be adjusted to accommodate historical rights”. Dette danner et spennende utgangspunkt for videre diskusjon av drivkrefter bak Kinas politikk i Sørkinahavet.

4.3.1 Historisk kontekst: Sørkinahavet

Sørkinahavet er et område som har rommet uenigheter i over førti år, og med mange involverte i disputten er dette en komplisert konflikt med krav fra mange kanter. Havområdet er en svært sentral handelsrute, og territoriet er rikt på både olje- og gassreserver, da over 90% av den internasjonale handelen blir fraktet til sjøs, og om lag 45% av denne handelen har sin rute gjennom Sørkinahavet (Rowan 2005: 415). Med dette utgjør havområdet: ”the world’s second-busiest international shipping lane” (Ibid. 2005: 416). Tall fra Energidepartementet i USA (2013) estimerer Sørkinahavet til å inneholde opp mot 11 milliarder fat olje, og om lag 190 billioner kubikkfot med naturgass. I tillegg kan det finnes hydrokarboner i områder som enda ikke er undersøkt tilstrekkelig. Selv om tallene viser stor usikkerhet i nøyaktig forekomst av olje og naturgass, så understreker tallene de betydelige verdiene som ligger på havbunnen i Sørkinahavet.

Det er mange land som har lagt frem suverenitetskrav på deler av det omtalte området, og mange av kravene er overlappende. For det første ser Kina på området som sitt, da de hevder at havområdene har vært kinesisk territorium i alle år, da de mener at Spratlyøyene var ubebodd lang som ikke tilhørte noen²⁰ (Cordner 1994: 62). Videre utgjør Sørkinahavet en del av territoriet som ble okkupert av Japan under andre verdenskrig, og Kina hevdet derfor, etter krigens slutt, suverenitet over Spratlyøyene. Videre ser også Vietnam på deler av området

¹⁹ UNCLOS står for United Nations Convention on the Law of the Sea, og omfatter regelen om at nasjoner kan hevde råderett over ressurser innenfor ”exclusive economic zones (EEZs) and continental shelves”. EEZ innebærer en maritim sone som går 320 kilometer ut fra en nasjons kyst. UNCLOS støtter ikke krav som går ut over denne grensen, noe de kinesiske kravene tydelig gjør. De kinesiske kravene overlapper også lovlige krav fra ASEAN-landene, noe som gjør disputten svært komplisert (Buszynski 2012: 140).

²⁰ Her brukes samme definisjon som Japan bruker i sin argumentasjon for råderett over Senkakuøyene, nemlig det latinske uttrykket ”terra nullius”, land som ikke tilhører noen, jamfør overnevnte suverenitetskrav i Østkinahavet.

som sitt rettmessige territorium, og har siden 1970-tallet slått seg ned og bygget på noen av de overnevnte øyene. De har også erklært dette aktuelle området som deres eget. Filippinene, Malaysia, Brunei og Indonesia gjør også krav på deler av øygruppen, slik som Vietnam, og alle de involverte partene kontrollerer i dag én eller flere småøyer (Snyder 1996; Wang 2011).

Både Kinas og Vietnams suverenitetskrav i Sørkinahavet er basert på historiske faktorer slik som oppdagelse og okkupasjon. Selv om det til en viss grad foreligger dokumentasjon har ingen fullverdige bevis for rettmessige eiere av havområdene, verken historiske eller juridiske (Snyder 1996). Disputten over territoriell suverenitet kan trygt sies å være komplisert av motstridende og overlappende bilaterale og multilaterale krav, uten noen form for forhandlingsgrunnlag eller felles forståelse av kravene. Det kan også legges til at ingen av kravene er særlig overbevisende, da de ikke kan vise til effektiv kontroll, administrering og styring over territoriet som suverenitetskravene omfatter (Cordner 1994: 62, 69).

Konkret hevder nå Kina suverenitet over et stort område innenfor en u-formet linje, som for første gang ble beskrevet i et offentlig dokument til USA i 2009 etter å ha sirkulert i ulike dokumenter og med ulik tydelighetsgrad siden 1948 (Thuy 2013: 1). Denne linjen går langs kysten av Filippinene, helt sør til Borneo, og langs stort sett hele kystlinjen til Vietnam. Dette inkluderer både Spratly- og Paraceløyene, som utgjør de to mest sentrale øygrupper i denne disputten, som allerede pekt på (Dobbins 2012: 12). Til sammen vil en slik u-formet linje gjøre krav på rundt 80 prosent av hele Sørkinahavet (Kjølleberg 2012).

4.3.2 Militær opprustning: sikkerhet og ekspansjon

Kinas militære oppbygging har særlig blitt pekt på i diskusjoner om Sørkinahavets betydning og rolle innenfor den kinesiske utenrikspolitikken. Herunder vil drivkrefter bak Kinas maritime militærstyrke diskuteres med utgangspunkt i interessene i Sørkinahavet, og bakenforliggende motivasjon og politikk vil både bli identifisert og diskutert. Som allerede gjort rede for har Kina hatt en betydelig vekst innenfor militæret, og militærbudsjettet ser ut til å fortsette å øke i tiden fremover. Det har vært mye fokus i kinesiske medier på videre militære planer, og særlig det planlagte hangarskipet, som vil utgjøre nummer to i rekken, har blitt kommunisert ut til omverdenen på en tydelig måte. Alt i alt vitner både faktisk og planlagt oppbygging av det maritime militæret om et Kina som, i økende grad, vektlegger og prioriterer maritim militærmakt i sin politikk.

Sørkinahavet utgjør, som allerede vært inne på, den viktigste sjøveien i regionen, da om lag 90 % av den totale kinesiske handelen blir fraktet til sjøs, og det er helt avgjørende for Kinas eksistens å ha tilgang til passasjen gjennom havområdet og ut i åpent hav (Wenmu 2006: 22). Sjøveien utgjør på den måten uten tvil den viktigste kinesiske koblingen til resten av regionen, og verden for øvrig, og det er av den grunn helt avgjørende for Kina å sikre seg tilgang til Sørkinahavet, og herunder handelsruten. Ut i fra dette utgjør sjøveien langt på vei eneste kommunikasjonslinje for Kina, og utviklingen viser at Kina har satset mye på å inneha og beholde tilgangen til sjø, da all deres økonomiske vekst er bygget på videre bruk av sjøen. Altså er det mange faktorer som peker på geopolitiske strategiske avveininger som særlig viktige for Kina, og geopolitikken kan sies å representere enorme verdier for landet. Det å beholde og beskytte handelsflyten utgjør en av tre viktigste faktorer for en nasjon, ifølge Mahan, og vi kan langt på vei overføre denne tankegangen til den kinesiske utenrikspolitikken, og mer konkret den maritime oppbyggingen. Det kan legges til at landet har akselerert kraftig når det gjelder modernisering og oppbygging innenfor maritim styrke de siste årene, og dette kan ses i sammenheng med den tilsynelatende økende betydningen maritim militærmakt har fått.

En maritim militærbase er under utvikling på Hainan, mens det antas at Paraceløyene vil kunne utgjøre en viktig base for luftvern og beskyttelse til sjøs for basen i Hainan (Buszynski 2012: 146, se vedlagt kart). Videre jobbes det også for å etablere en maritim base i Sanya, for å sikre fri passasje i Sørkinahavet. For å følge resonnetet ovenfor utgjør militærbaser utenfor landets grenser andre grunnpilar innenfor Mahans geopolitiske sjømaktsteori, da dette vil være av stor betydning for å kunne sikre de sårbare "sea lines of communication" i Sørkinahavet og videre ut i åpent hav. I de senere årene har Kina i økende grad tatt i bruk militærfartøy, sivile skip og fiskebåter for å ekspandere sin tilstedeværelse innenfor den mye omtalte u-formede linjen i Sørkinahavet, og med dette forsøkt å gjøre disse havområdene til kinesiske områder innenfor Kinas maritime soner (Thuy 2013: 1). Store militærøvelser har også blitt gjennomført i det konfliktfylte havområdet nært øygruppene, og øvelsene ses på som et ledd i en avskrekkingspolitikk ovenfor de andre interessepartene fra kinesisk side. Videre har også det kinesiske forsvarsdepartementet annonsert i 2012 at operative patruljeskip vil bevege seg i det konfliktfylte havområdet, for å understreke Kinas nærvær og markere seg i regionen (Ibid. 2013: 11). Dette er annonseringer det er verdt å dvele litt ved, da dette kan tolkes som en politikk hvor Kina ønsker å markere seg, og med det skremme de andre interessepartene i disputten til å ikke gjøre motstand. Ved å virke offensiv og bestemt, og ved

å patruljere i området, så håper kanskje Kina at de andre landene vil trekke seg fra konflikten, og dermed også trekke sine suverenitetskrav.

Det hevdes at målet med basene og suverenitetskravene er å sikre tilgang til åpen sjø for krigsskip, hangarskip og ubåter utstyrt med raketter²¹. På den måten blir også Spratlyøyene høyaktuelle, og inngår som et kjernepunkt i de kinesiske kravene (Buszynski 2012: 146). Det kan også legges til at, etter tiår med forskning og testing, har Kina nå utviklet raketter som er basert på fast brensel²² som kan benyttes mot allierte av USA i Øst-Asia, i tillegg til at de også utvikler langdistanseraketter som har rekkevidde til å nå det amerikanske fastlandet (Ross 2005: 83). Dette er en bemerkelsesverdig offensiv politikk, som på alle punkter bryter med en forsvarspolitikken bygget for å kun sikre egne landegrenser. Videre støtter dette realismeargumentet og andre hypotese, da det kan sies at det foreligger en tydelig realismemotivasjon i politikktutforming og satsningen på de maritime styrkene.

Et annet argument som også peker på sikkerhet innenfor handelsruten som viktigste bakenforliggende drivkraft i kinesisk politikk er at Kina ikke er villige til å delta i offisielle forhandlinger om råderett over hele eller deler av de kinesiske kravene. Ut i fra dette kan det nemlig argumenteres med at Kina ikke er interessert i verdiene i havet eller på havbunnen, men at de sikter etter sikkerhet innenfor handelsruten. Dette ut i fra det faktum at Kina vier USA større oppmerksomhet enn ASEAN²³. Sørkinahavet har for lengst blitt integrert i de strategiske planene til Kina, og maritime planer og kapabiliteter er i ferd med å bli godt og solid utviklet. Som Buszynski (2012: 144) peker på har ASEAN lenge trodd at det var mulig å inngå forhandlinger med Kina, for å kunne fastsette grenser og råderett i Sørkinahavet. Tanken er at om ASEAN tilbyr forhandlinger på grunnlag av hele Kinas krav, så vil Kina kunne gå med på de mest foretrukne regionale kravene, samtidig som at naturressurser slik som fisk, olje og gass deles partene imellom. På dette grunnlag har ASEAN vært initiativtaker til å få med Kina i jevnlig dialog for å forhåpentligvis spre interesse som regional enighet om regler og normer, og om suverenitet og råderett i Sørkinahavet. Videre har dette forbundet av stater vært svært forsiktig med å provosere Kina, og har forsøkt å legge alt til rette for at Kina skal

²¹ Ubåtene går under betegnelsen ballistic missile-carrying submarines, også kalt SSBNs, og er raketter som skytes så høyt opp at den går i bane (Buszynski 2012: 145).

²² Slike raketter er mye mer stabile enn raketter basert på flytende brensel, og blir ansett som bedre og mer håndterlig.

²³ ASEAN står for Association of Southeast Asian Nations, og ble grunnlagt i 1967 av medlemslandene Indonesia, Malaysia, Filippinene, Singapore og Thailand. I senere tid har også Brunei, Vietnam, Laos, Myanmar og Kambodsja blitt medlemmer, og forbundet består nå av ti land (Goldstein 2005: 47).

føle at ting foregår på kinesiske premisser. Det er nettopp dette som kan sies å ikke interessere Kina, for det konfliktfylte havområdet handler ikke om retten til fisk, olje eller gass for kineserne. Det vil her argumenteres for at det nettopp er derfor Kina vier oppmerksomheten til USA, fordi at havområdet rommer mer enn bare tilgang til naturressurser. Det kan nemlig tolkes slik at kampen om sikkerhet er av mye større verdi enn over tilgang på olje, naturgass og fisk.

Det er å sikre handelsruten som står i hovedfokus hos kineserne, og i den kampen spiller USA rollen som hovedfienden. Hadde Kina konsentrert seg om seg selv og sine landegrenser ville de vært positiv til dialog og diskusjon med ASEAN, da sjansen er stor for at en avtale kunne blitt god sett med kinesiske øyne. Samtidig ville en slik avtale også gi noe av råderetten og suvereniteten til de andre interessepartene i disputten, og makten ville blitt delt på flere parter. Dette bryter med prinsippet om relativ gevinst innenfor realismen, og det kan se ut til at å dele på råderett over Sørkinahavet ikke er av interesse for Kina. Dette kan tolkes som at Kina ikke ser noen verdi i å få en enighet i havområdet, så lenge flere tjener på en avtale. Ut i fra nasjonalistisk tankegang kan dette ses på fra to sider. For det første er det nærliggende å tro at for CCP så ville en fredfull enighet i Sørkinahavet vært å foretrekke fremfor en mer aggressiv kamp om råderett, da dette kunne ført til et større nederlag enn deling av makt. CCP er, som allerede påpekt og diskutert, avhengig av en viss stabilitet for å opprettholde sin posisjon. Men for det andre vil en deling av råderett også kunne ses på som et stort nederlag for det kinesiske folk, da nasjonalistisk patriotisme er bygd på å ta tilbake det som er rettmessig deres. Hvis da Kina deltar i forhandlinger vil det kunne tokes som at Kina gir seg, og firer på kravene sine. Dette vil kunne gi sterke reaksjoner hjemme, og det er nærliggende å tro at partiet ikke er villige til å ta den sjansen. Igjen blir spillet mellom nasjonalismen og realismen gjort synlig, og det er tydelig at begge type drivkrefter må inngå i en forklaringsmodell for den kinesiske oppbyggingen. Eric Hyer (1995: 53) har også pekt på Kinas motstand når det gjelder forhandlinger, og mener at så lenge det ikke oppstår trusler eller at stater oppfører seg truende mot Kina og deres sikkerhetsinteresser, så vil situasjonen holde seg stabil i lang tid. Av den grunn er det sannsynlig at Kina vil fortsette å delta i uformelle seminarer og workshops som avholdes mellom interessepartene i regionen. Det anses derimot ikke særlig sannsynlig at Kina vil fortsette sin deltakelse om disse forhandlings- og kommunikasjonsarenaene oppgraderes til formelle forhandlinger.

Konflikten kan også ses på som en endelig test når det gjelder Kinas kapabiliteter, og den generelle rollen til Kina i regionen, og i verden for øvrig, som en sterk stormakt. Ut i fra et

slikt syn blir det å fire på kravene et klart nederlag for landet, og slik utviklingen har vært de siste årene virker det usannsynlig at Kina vil inngå i noen form for forhandlinger. Det kan se ut til at Mark J. Valencia (2011) har rett i sin spådom, nemlig at disputten over og situasjonen i Sørkinahavet vil bli verre før den blir bedre, og at partene vil bli påvirket av konkurranse og spenning mellom de sterkeste maktene. Dette understreker også Wang som hevder at: ”Striden mellom Kina og ASEAN-landene om områdene i Sørkinahavet er i ferd med å nå sitt høyeste nivå noensinne” (Wang 2011).

Som allerede pekt på tidligere i oppgaven er det helt avgjørende for Kinas videre eksistens at de klarer å opprettholde den økonomiske veksten de har hatt det siste tiåret, for på den måten å kunne sikre stabilitet i eget land. Befolkningen krever fortsatt fremgang, og for at Kina skal kunne vokse seg stor må de ha befolkningen med seg. Dette blir en ond sirkel, hvor det å kunne vise til gode tall spiller en helt avgjørende rolle for videre politikktutforming for Kina. På den måten kommer vi inn på tilgang til energikilder som et av nøkkelpunktene innenfor videre økonomisk vekst, da Kina er avhengig av å ha en stabil tilgang til energi for å kunne styre etter en stødig økonomisk kurs. Sett i sammenheng med at forbruket øker for hvert år som går, blir landet bare mer og mer presset på området. Ut i fra en slik utvikling kan det argumenteres for at det blir kritisk for Kina å kunne sikre sine interesser langs sjøveien, da de er avhengig av sikker tilgang til energiresurser (Wenmu 2006: 18; Ji 2007: 467).

Scott Snyder peker i 1996 på at hovedfokuset har vært på potensialet for uttak av hydrokarboner i Sørkinahavet, men han understreker at andre faktorer vil øke i viktighet i årene fremover, en trend som langt på vei kan bekreftes. Særlig merker han seg betydningen av fiskerinæringen og andre maritime ressurser, sikkerhet innenfor navigering og strategiske og miljømessige interesser som faktorer som kan utgjøre spenningsfylte konflikter og uenigheter i fremtiden. Dette ser vi nå sporene av, da særlig handelsruten, og herunder nødvendig tilgang til og sikkerhet i havområdene, seiler opp som et svært aktuelt kort i disputten, i tillegg til konkurranse om sterkeste posisjon i regionen mellom Kina og USA (Buszynski 2012: 139). Det vitner liten tvil om at sikkerhetskortet i Sørkinahavet veier tungt på vekstskåla for den kinesiske maritime oppbyggingen, og innenfor kinesisk utenrikspolitikk for øvrig, og det å miste tilgang til trygg ferdsel i Sørkinahavet, og ut til åpent farvann vil kunne bety CCPs fall i Kina, samt at landet kan se lenge etter både økt status og prestisje, og økt økonomisk utvikling. Det fremstår som klart at Kina har bygget hele sin videre eksistens på tilgang til og bruk av handelsruten, og det å kunne ekspandere til sjøs, en klar utvikling i retning realismens verdier. Samtidig kan det se ut til at Kina har oppdaget at nasjonalismen

kan utgjøre et nyttig verktøy på veien til sine utenrikspolitiske mål, og patriotisme og propaganda brukes aktivt for å holde folket samlet og vende fokus utover landegrensene. Dette er i tråd med oppgavens hovedhypotese, og viser syntesen mellom nasjonalismen og realismen på en spennende måte.

4.3.3 Nasjonalisme: patriotisme og legitimering

Også under denne casen vil nasjonalisme settes opp mot realismen som gyldig forklaringsmodell for drivkreftene bak Kinas maritime oppbygging i Sørkinahavet, og det vil her argumenteres for at nasjonalismen utgjør legitimering og grunnlag for Kinas *egentlige* politikk, som er preget av realisme og kampen om sikkerhet i det anarkiske verdensbildet, i tråd med studiens hovedhypotese. Dette vil diskuteres i lys av teori, og de nasjonalistiske drivkreftene som finnes i politikktutformingen i Kina i dag vil belyses, slik som allerede gjort i første case.

Argumentet som utmerker seg i Sørkinahavet spesielt når det gjelder den kinesiske nasjonalismen er søken etter status. Landet har gjennom flere tiår vært opptatt av statusbygging og posisjon i regionen, og det vil her diskuteres om jaget etter status har endret opphav. For tradisjonelt sett er status og prestisje nasjonalistiske verdier, og tanken innenfor denne teorien er at gjennom nasjonalistisk patriotisme og propaganda vil Kina kunne øke sitt rykte og sitt ansikt i Øst-Asia og i verden for øvrig. Samtidig kan dette ses på fra en annen vinkel, og vi kan spørre oss om ikke vi har hatt en utvikling i regionen, slik at Kina nå kan oppnå status og prestisje gjennom realismens verdier? Ser vi dette i sammenheng med den maritime oppbyggingen i Sørkinahavet som allerede diskutert ovenfor, så kan det sies at oppbyggingen er et tydelig bilde på materialisme og realisme. Har vi fått en ny form for propaganda i Kina, hvor nasjonalistiske trekk har blitt byttet ut med verdier fra realismen som middel for økt status og posisjon? Her kan publiseringen av planer om enda et nytt hangarskip trekkes frem som et spennende eksempel, da Kina enda ikke har klart å ferdigstille sitt første hangarskip. Publikasjonen ble gjort gjennom det statlig eide nyhetsbyrået, og på den måten kan det sies at oppslaget ble bestilt og kontrollert av partiet og staten. Altså kan det argumenteres for at propaganda fra kinesisk side nå har fått større innsalg av realismepolitikk, og at realismeverdier er det som nå skaper status og prestisje i Sørkinahavet og i regionen. Gjennom gjentatte nyhetsoppslag og uttalelser får vi inntrykk av en voldsom oppbygging, og dette vitner om en iver etter å vise seg frem som en sterk og robust stormakt målt gjennom

realismen. Oppsummert sett kan denne tankerekken sluttet med at øyene har stor symbolsk betydning, sett både fra realismens og nasjonalismens side, og vi får igjen understreket kompleksiteten i kinesisk politikkutforming. Med realismens øyne er det avgjørende å vise seg frem for resten av verden som stor og sterk makt, mens for nasjonalismen blir det viktig å ikke tape det som ses på som sitt rettmessige territorium. Det vitner i alle fall ingen tvil om at Holmes og Yoshihara (2008: 386) hadde rett i sin spådom, nemlig at kontroll over havområdet i Sørkinahavet topper Kinas strategiske agenda.

Samtidig kan vi snu opp ned på denne diskusjonen og se internasjonal styrking som et ledd i å øke CCPs popularitet blant det kinesiske folk: "[...] governments seek international success to bolster their domestic popularity" (Ross 2009: 50). Det er i Sørkinahavet, og politikken disputten fører med seg, at mesteparten av pengene fra militærbudsjettene blir brukt, og det blir da ekstra viktig å ha noe å vise folket som verdifullt, slik at politikken blir godtatt og hyllet av det kollektive folk. Det er videre pekt på at nasjonalismen kan ses på som en prestisjestrategi, benyttet av regjeringer for å økt legitimitet hos eget folk, og flere har pekt på at det er få ting som motiverer et lands utenrikspolitikk i så stor grad som å holde politisk orden innenriks (Ross 2009: 50; Wang 2005: 19).

4.4 Oppsummering av funn og argumenter

Etter jeg nå har gjennomført analyse og diskusjon av hvilke drivkrefter som styrer og former Kinas maritime opprustning er det på sin plass å oppsummere studiens funn og hovedargumenter, før en endelig konklusjon og avslutning vil foretas i kapittel 5. For å tydeliggjøre mine analytiske funn har jeg utarbeidet en tabell for å gi en oversikt over funn som støtter hovedhypotesen min og de to konkurrerende hypotese under hver diskusjonsdel.

For det første finnes det mange indikatorer på at realismen står sterkt som forklaringsnøkkel og drivende tankesett bak dagens kinesiske maritime opprustning. Det er gjennom hele diskusjonen tydelig at Kina er opptatt av å markere seg som sterk og robust makt i regionen, og at relativ makt verdsettes høyt. Dette er i tråd med oppgavens teoretiske perspektiv som bygger på argumentet om at overlevelse og sikkerhet er sterke drivkrefter, og utgjør statens primærbehov. En stadig søken etter relativ makt for å sikre sin posisjon spiller en vesentlig rolle, og det å sikre seg makt og styrke i forhold til andre konkurrerende stater er essensielt innenfor den anarkiske verden.

For det andre viser analysen og diskusjonen at dagens nasjonalisme er sterk og regjerende i Kina, og at det å kunne både opprettholde og øke ære og ansikt i regional og global sammenheng utgjør et hovedmål for kineserne. Slik kommer vi inn på befolkningens rolle, da det kommer tydelig frem i diskusjonen at det kinesiske folk innehar mye makt, og at et betydelig press fra folket merkes av CCP. Samtidig utnyttes den kollektive identitetsfølelsen hos folket av CCP for å kunne legitimere en offensiv realismepolitikk. Sett i lys av nasjonalistisk teori beviser Kina at identitetsfølelse og historie står svært sterkt, og utgjør en kollektiv ideologi for folket. det er også tydelig at CCP ser verdien i å holde folket i nasjonalistisk ånd, og bruker patriotisme og nasjonalistisk propaganda som kommunikasjonsmåte og -kanal med folket.

Dermed kommer vi inn på tredje og siste punkt i analysen og diskusjonen, nemlig samspillet mellom nasjonalismen og realismen i den kinesiske politikktutforming. I diskusjonen argumenterer jeg nemlig for at nasjonalismen utgjør et hensiktsmessig og nødvendig verktøy for CCP og statsstyringen i Kina, da den overnevnte nasjonalistiske higen etter status, ære og ansikt gjør det mulig for Kina å prioritere ønsket politikk, nemlig en politikk basert på realismens verdier. Dette tydeliggjøres i tabellen nedenfor, da både hypotese 2 og 3 langt på vei kan sies å støttes i min analyse og diskusjon. Det som likevel gjør at de må underkjennes er at det ikke går an å se den maritime opprustningen så isolert, og at det er i samspill med hverandre vi får avdekket de virkelige drivkreftene bak politikktutforming og utviklingen i Kina. Og dette blir gjort synlig for oss gjennom statens legitimeringspolitikk overfor folket, da nasjonalismen blir brukt for å rettferdiggjøre og aktualisere en tydelig realismepreget opprustningspolitikk.

Figur 3: Tabell over studiens hypoteser og hovedargumenter

	Hypotese 1: syntese mellom realismen og nasjonalismen	Hypotese 2: realismens søken etter sikkerhet	Hypotese 3: nasjonalismens søken etter status
4.1: Generell maritim opprustning	Legitimering, beholde ære og ansikt, stormaktsstatus	Opprustning, stormaktsstatus, markere seg	Stormaktsstatus, beholde ære og ansikt
4.2: Disputten i Østkinahavet	Legitimering, spredning av patriotisme og propaganda	Utvidelse av EEZ, relativ makt	Symbolisme, ”bottom up”-press
4.3: Disputten i Sørkinahavet	Legitimering, stormaktsstatus, symbolisme	Sikkerhet, ekspansjon, relativ makt, stormaktsstatus, markere seg	Symbolisme, beholde ære og ansikt

Slik oppsummeres analysen og diskusjonen min, og alle hovedargument har blitt understreket og tydeliggjort. Tabellen gir en klar oversikt over støttene argument tilhørende hver hypotese, men som argumentert for overfor må realismen og nasjonalismen vies oppmerksomhet sammen, da de etter mine slutninger inngår i en syntese i kinesisk politikkutforming. Nedenfor vil nå en avslutning og konklusjon bli foretatt, og noen tanker om fremtiden vil bli delt.

Kapittel 5: Konklusjon

Etter endt studie av drivkreftene bak den kinesiske maritime opprustningen vitner det ingen tvil om at kinesisk politikkutforming er et komplekst og mangesidig felt. Det å fordype seg i temaet har vært utrolig spennende, og særlig det å kunne ta et dypdykk ned i den kinesiske nasjonalismen har vært både fengslende og engasjerende. Som Gries (2004: 119) også påpeker innbefatter nasjonalismen både ledere og følgere, slik som enhver sosial bevegelse, og vi må derfor ha fokus på begge grupper. Det er farlig å kun fokusere på en av gruppene, og det er viktig å ha begge i øyesyn for å bedre forstå den kinesiske nasjonalistiske kulturen, identiteten og politikken.

Som oppsummeringen ovenfor viser har mange argument blitt identifisert og diskutert i studien, og mange interessante aspekter og faktorer har blitt viet plass. Med bakgrunn i denne oppsummeringen vil studien konkludere med at drivkreftene bak Kinas maritime opprustning er sammensatte, og at det foreligger et spill mellom realismens søken etter relativ makt og sikkerhet, og nasjonalismens søken etter status og ansikt. Videre vil det konkluderes med at den maritime politikken som Kina fører i dag er en tydelig preget realismepolitikk, og analysen og diskusjonen har avdekket en offensiv politisk linje i Kina. Men for å kunne gjennomføre en slik type politikk, som krever store budsjettmessige bevilgninger, så blir nasjonalismen brukt aktivt av eliten i landet for å kunne legitimere prioritering av militærstyrke over sosiale levekår for befolkningen. En tydelig patriotisme og propaganda blir formidlet til folket av CCP, for å rettferdiggjøre gjeldende maritim opprustningspolitikk, og budskapet fra eliten til det kinesiske folk bygges på tanken om at Kina skal ta tilbake det som er rettmessig deres, og at de skal få den rettmessige statusen i verdensbildet. Dette er kjerneverdier innenfor nasjonalismen, og den kollektive identitetsfølelsen til folket blir brukt som verktøy av CCP for å legitimere opprustningspolitikken. Videre gir den nasjonalistiske røsten mot Japan en unik mulighet til å samle folket og understreke samhold og tilhørighet under et kinesisk styre og en kinesisk stat. Vi finner bevis for hovedhypotesen i alle tre analyse- og diskusjonsdeler, og som oppsummeringstabellen viser er det relativt samstemte funn. Med denne studien har vi belyst kompleksiteten i kinesisk politikkutforming, og det har blitt gjort svært tydelig at drivkreftene må ses på i sammenheng med hverandre, og at verken nasjonalismen eller realismen utgjør fullverdige forklaringer på drivkrefter bak den kinesiske opprustningen. På den måten må både hypotese 2 og 3 underkjennes, da studien viser at begge teoretiske leire må inngå i en forklaringsmodell for politikkutforming.

Det er også på sin plass å se litt inn i fremtiden til Kina, og antyde noen mulige retninger landet kan bevege seg i, og hvilke fremtidsscenarioer som utmerker seg som sannsynlige. For det første vil jeg dvele litt ved nasjonalismens utvikling, da det alltid har vært forbundet en slags spenning og fascinasjon rundt nasjonalismens betydning og utvikling i Kina. Som jeg flere ganger i diskusjonen har vært inne på ser vi ingen tegn til at nasjonalismen er i ferd med å visne, og tvert i mot kan det se ut til at ideologien og den kollektive identitetsfølelsen står svært sterkt hos folket. Det har i de siste årene vært en betydelig økning i debattforum og blogger på internett, hvor kineserne sprer nasjonalistisk patriotisme, og det er folket selv som har tatt initiativ til å møte opp og demonstrere mot Japans ”barbariske oppførsel”. Derfor mener jeg at nasjonalismen også vil stå sterkt i årene som kommer, da vi ikke bare har en elitestyrte nasjonalisme i Kina, men også en sterkt forankret folkelig nasjonalisme. Det som da kan bli statens utfordring i fremtiden er å begrense slike demonstrasjoner og opptøyer, slik at Kina ikke mister sitt rykte og sitt ansikt, og at nasjonalismen vokser seg ut av proporsjoner.

Videre er det også knyttet stor spenning til den videre økonomiske veksten i Kina. Etter å ha fordypet meg i forskningsfeltet som omhandler Kinas vekst og videre maritim utvikling sitter jeg igjen med en følelse om at Kina har satset veldig mye på å kunne opprettholde den svært gode økonomiske utviklingen de har hatt frem til nå. Store problemer er i ferd med å bygge seg opp innenfor landegrensene, samtidig som at landet har en offensiv satsning på opprustning og det å markere seg i havområdene. Dette koster penger, og skal Kina ha noen sjanse er de i mine øyne helt avhengig av å fortsette å ri bølgen med god vekst i mange år fremover. Får vi en kollaps i den kinesiske økonomi, eller verdensøkonomien for den del, så tror jeg CCP vil ha vanskeligheter med å holde fokus utover landegrensene lenger, og folket vil begynne å kreve handling i innenrikspolitikken.

Slik kommer vi inn på siste betraktning om fremtidig utvikling for Kina, nemlig i hvilken retning og i hvilken grad konfliktnivået vil utvikle seg de nærmeste årene. Som antydte flere steder i diskusjonen mener jeg Kina ikke er ute etter krigføring, men at de er ute etter å oppnå status som sterk makt og ute etter å markere seg, både regionalt og globalt. Om dette vil være tilfellet er umulig å spå, og verden må nok være våkne og følge med på videre utvikling i Kina: ”Without certainty about the actual nature of Chinese strategy, one should hope for the best but plan for the worst” (Dreyer 2007: 664).

Alle disse overnevnte mulige fremtidsscenarier tegner opp nye spørsmål og sprer videre nysgjerrighet om Kinas egentlige politikk og strategi. Disse problemstillingene hadde det også vært utrolig spennende å tatt tak i og analysert, men på grunn av oppgavens begrensninger er ikke dette mulig i denne omgang.

Litteraturliste

- Anderson, Benedict (1991). *Imagined Communities: Reflection on the Origin and Spread of Nationalism*. London; New York: Verso.
- Breslin, Shaun (2009). "Understanding China's Regional Rise: Interpretations, Identities and Implications". I *International Affairs*, Vol. 85, No. 4, 817-835.
- Buszynski, Leszek (2012). "The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S. – China Strategic Rivalry". I *The Washington Quarterly*, Vol. 35, No. 2, 139-156.
- Charney, Jonathan I. (1995). "Central East Asian Maritime Boundaries and the Law of the Sea". I *The American Journal of International Law*, Vol. 89, No. 4, 724-749.
- China Daily (2012). "Poll reveals worsening public opinion of Japan". Hentet 29. april 2013. URL: http://www.chinadaily.com.cn/china/2012-12/27/content_16058382.htm
- Christensen, Thomas J. (1996). "Chinese Realpolitik". I *Foreign Affairs*, Vol. 75, No. 5, 37-52.
- (1999). "China, the U. S.-Japan Alliance, and the Security Dilemma". *International Security*, Vol. 23, No. 4, 49-80.
- (2001). "Posing Problems without Catching up: China's Rise and Challenges for U.S. Security Policy". I *International Security*, Vol. 25, No. 4, 5-40.
- (2006). "Fostering Stability or Creating a Monster? The Rise of China and U.S. Policy toward East Asia". I *International Security*, Vol. 31, No. 1, 81-126.
- Chubb, Andrew (2013). "Radar Incident Obscures Beijing's Conciliatory Turn toward Japan". I *China Brief*, Vol. 13, No. 4, 6-9.
- Cordner, Lee G. (1994). "The Spratly Islands Dispute and the Law of the Sea". I *Ocean Development & International Law*, Vol. 25, No. 1, 61-74.
- Deans, Phil (2000). "Contending Nationalisms and the Diaoyutai/Senkaku Dispute". I *Security Dialogue*, Vol. 31, No. 1, 119-131.
- Deng, Yong og Fei-Ling Wang (2005). "Introduction". I Deng, Yong og Fei Ling Wang (Red.) *China Rising: Power and Motivation in Chinese Foreign Policy*. Lanham:

Rowman & Littlefield Publishers.

Deng, Yong (2005). "Better Than Power: "International Status" in Chinese Foreign Policy". I
Deng, Yong og Fei Ling Wang (Red.) *China Rising: Power and Motivation in Chinese
Foreign Policy*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.

Dobbins, James (2012). "War with China". I *Survival*, Vol. 54, No. 4, 7-24.

Downs, Erica Strecker og Phillip C. Saunders (1998/99). "Legitimacy and the Limits of
Nationalism: China and the Diaoyu Islands". *International Security*, Vol. 23, No. 3,
114-146.

Dreyer, June Teufel (2007). "China's Power and Will: The PRC's Military Strength and
Grand Strategy". I *Orbis*, Vol 51, No. 4, 651-664.

Drifte, Reinhard (2008). "Japanese-Chinese territorial disputes in the East China Sea –
between military confrontation and economic cooperation". Hentet fra Asia Research
Centre, London School of Economics and Political Science, 10. april 2013. URL:
http://www2.lse.ac.uk/asiaResearchCentre/_files/ARCWP24-Drifte.pdf

Dunne, Tim, Milja Kurki og Steve Smith (2007). *International Relations Theories: Discipline
and Diversity*. New York: Oxford University Press Inc.

Dzurek, Daniel J. (1996). "The Senkaku/Diaoyu Islands Dispute". Hentet fra The
International Boundary Research Unit, 10. april 2013. URL:
<http://www.wibru.dur.ac.uk/resources/docs/senkaku.html>

Ebenstein, William og Alan Ebenstein (2000). *Great Political Thinkers: Plato to the Present*.
Boston: Wadsworth.

Fingar, Thomas (2012). "China's Rise: Contingency, Constraints and Concerns". I *Survival:
Global Politics and Strategy*, Vol. 54, No. 1, 195-204.

Fravel, Taylor (2008). "China's Search for Military Power". I *The Washington Quarterly*,
Vol. 31, No. 3, 125-141.

Friedberg, Aaron L. (2005). "The Future of U.S.-China Relations: Is Conflict Inevitable?". I
International Security, Vol. 30, No. 2, 7-45.

————— (2011). *A Contest for Supremacy: China, America and the Struggle for*

- Mastery in Asia*. New York: W. W. Norton & Company.
- Gellner, Ernest (1983). *Nations and Nationalism: New Perspectives on the Past*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
- (1997). *Nasjonalisme*. Oslo: Spartacus Forlag.
- Gill, Bates (2007). *Rising Star: China's New Security Diplomacy*. Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Glaser, Bonnie S. og Evan S. Medeiros (2007). "The Changing Ecology of Foreign Policy making in China: The Ascension and Demise of the Theory of 'Peaceful Rise'". I *The China Quarterly*. Vol. 190, 291-310.
- Global Times (2013). "China's second aircraft will be 'larger'". Hentet 1. mai 2013. URL: http://www.globaltimes.cn/content/777117.shtml#.UYj_nBz6L34
- Goldstein, Avery (2005). *Rising to the Challenge: China's Grand Strategy and International Security*. Stanford: Stanford University Press.
- Gries, Peter Hays (1999). "A 'China Threat'? Power and Passion in Chinese Face Nationalism". I *World Affairs*, Vol. 162, No. 2, 63-75.
- (2004). *China's New Nationalism: Pride, Politics and Diplomacy*. Berkeley: University of California Press.
- (2005). "Nationalism and Chinese Foreign Policy". I Deng, Yong og Fei Ling Wang (Red.) *China Rising: Power and Motivation in Chinese Foreign Policy*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Grønmo, Sigmund (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Guan, Ang Cheng (2000). "The South China Sea Dispute Revisited". I *Australian Journal of International Affairs*, Vol. 54, No. 2, 201-215.
- He, Yinan (2007). "History, Chinese Nationalism and the Emerging Sino – Japanese Conflict". I *Journal of Contemporary China*, Vol. 16, No. 50, 1-24.
- (2008). "China's Naval Ambitions in the Indian Ocean". I *The Journal of Strategic Studies*, Vol. 31, No. 3, 367-394.

- Hovi, Jon og Raino Malnes (2007). *Anarki, makt og normer. Innføring i internasjonal politikk*. Oslo: Abstrakt Forlag AS.
- Hughes, Christopher R. (2006). *Chinese Nationalism in the Global Era*. London: Routledge.
- Hyer, Eric (1995). "The South China Sea Disputes: Implication of China's Earlier Territorial Settlements". I *Pacific Affairs*, Vol. 68, No. 1, 34-54.
- The International Institute for Strategic Studies (2012). "Island dispute stirs Sino-Japanese tensions". Hentet 7. februar 2013. URL: <http://www.iiss.org/en/publications/strategic%20comments/sections/2012-bb59/island-dispute-stirs-sino-japanese-tensions-386f>
- Jakobson, Linda og Dean Knox (2010). "New Foreign Policy Actors in China", Policy Paper No. 26. Hentet fra *SIPRI*, 19. april 2013. URL: <http://www.sipri.org/research/security/china/publications>
- Ji, You (2007). "Dealing with the Malacca Dilemma: China's Effort to Protect its Energy Supply". I *Strategic Analysis*, Vol. 31, No. 3, 467-489.
- Johnson, Ian og Thom Shanker (2012). "More Protests in China over Japan and Islands". I *The New York Times*. Hentet 5. april 2013. URL: http://www.nytimes.com/2012/09/19/world/asia/china-warns-japan-over-island-dispute.html?_r=2&
- Kjølleberg, Even (2012). "Et hav av konflikter for Kina". Hentet fra *Norsk Rikskringkasting NRK*, 22. oktober 2012. URL: <http://www.nrk.no/fordypning/kina-krangler-med-naboene-1.8308110>
- Le Mière, Christian (2012). "America's Pivot to East Asia: The Naval Dimension". I *Survival: Global Politics and Strategy*, Vol. 54, No. 3, 81-94.
- Lee, Joyman (2011). "Senkaku/Diaoyu: Islands of Conflict". I *History Today*, Vol. 61, No. 5.
- Legro, Jeffrey W. (2007). "What China Will Want: The Future Intentions of a Rising Power". I *Perspectives on Politics*, Vol. 5, No. 3, 515-534.
- Lei, David (2008). "China's New Multifaceted Maritime Strategy". I *Orbis*, Vol. 52, No. 1, 139-157.

- Lim, Louisa (2012). "Second Day of Anti-Japan Protests Rock China". I *National Public Radio NPR*. Hentet 12. februar 2013. URL: <http://www.npr.org/2012/09/16/161228298/chinese-flood-streets-in-anti-japan-demonstrations>
- Mahan, Alfred Thayer [1890] (1957). *The Influence of Sea Power upon History 1660-1783*. New York: Hill and Wang, Inc.
- [1900] (1970). *The Problem of Asia and its Effect upon International Policies*. Boston: Little, Brown and Company.
- Mansfield, Edward og Jack Snyder (2005). *Electing to Fight: Why Emerging Democracies go to War*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- McCurry, Justin (2012). "Did Japan just 'buy' the Senkakus?". I *Global Post*. Hentet 12. februar 2013. URL: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/asia-pacific/japan/120905/senkaku-islands-east-china-sea#1>
- Mearsheimer, John J. (1994/95). "The False Promise of International Institutions". I *International Security*, Vol. 19, No. 3, 5-49.
- (2001). *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W. W. Norton & Company.
- (2006). "China's Unpeaceful Rise". I *Current History*, Vol. 105, No. 690, 160-162.
- Miles, James (2000/01). "Chinese Nationalism, US Policy and Asian Security". I *Survival*, Vol. 42, No. 4, 51-71.
- Morgenthau, Hans J. ([1948] 1955). *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace, 7th edition*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Moselle, Tyler S. (2008). "The Concept of World Order". Hentet 5. april 2013. URL: http://www.hks.harvard.edu/cchrp/research/ConceptOfWorldOrder_Moselle.pdf
- Nathan, Andrew J. og Andrew Scobell (2012). *China's Search for Security*. New York: Columbia University Press.
- Newmyer, Jacqueline (2009). "Oil, Arms, and Influence: The Indirect Strategy Behind

- Chinese Military Modernization". I *Orbis*, Vol. 53, No. 2, 205-219.
- Ogura, Junko og Jethro Mullen (2012). "Fresh anti-Japanese Protests in China on Symbolic Anniversary". Hentet fra *CNN, Cable News Network* 5. april 2013. URL: <http://edition.cnn.com/2012/09/18/world/asia/china-japan-islands-dispute>
- Oksenberg, Michel (1986). "China's Confident Nationalism". I *Foreign Affairs*, Vol. 65, No. 3, 501-523.
- Perlo-Freeman, Sam, Elisabeth Sköns, Carina Solmirano og Helén Wilandh (2013). "SIPRI Fact Sheet: Trends in World Military Expenditure, 2012". Hentet 19. april. URL: <http://books.sipri.org/files/FS/SIPRIFS1304.pdf>
- Qian, Wang (2011). "Maritime forces to be beefed up amid disputes". I *China Daily*. Hentet 15. April 2013. URL: http://www.chinadaily.com.cn/china/2011-06/17/content_12718632.htm
- Rose, Gideon (1998). "Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy". I *World Politics*, Vol. 51, No. 1, 144-172.
- Ross, Robert S. (2005). "Assessing the China Threat". I *The National Interest*, Vol./No. 81, 81-87.
- (2009). "China's Naval Nationalism: Sources, Prospects, and the U.S. Response". I *International Security*, Vol. 34, No. 2, 46-81.
- Rowan, Joshua P. (2005). "The U.S.-Japan Security Alliance, ASEAN, and the South China Sea Dispute". I *Asian Survey*, Vol. 45, No. 3, 414-436.
- Ryall, Julian (2012). "Japan agrees to buy disputed Senkaku islands". I *The Telegraph*. Hentet 15. april 2013. URL: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/japan/9521793/Japan-agrees-to-buy-disputed-Senkaku-islands.html>
- Shambaugh, David (1999/2000). "China's Military Views the World: Ambivalent Security". I *International Security*, Vol. 24. No. 3, 52-79.
- (2004/05). "China Engages Asia: Reshaping the Regional Order". I *International Security*, Vol. 29, No. 3, 64-99.

- Shih, Chih-Yu (1995). "Defining Japan: The Nationalist Assumption in China's Foreign Policy". I *International Journal*, Vol. 50, No. 3, 539-563.
- Smith, Anthony D. (2001). *Nationalism: Theory, Ideology, History*. Cambridge: Polity Press.
- Snyder, Scott (1996). "The South China Sea Dispute: Prospects for Preventive Diplomacy. Special Report No 18. Hentet fra *United States Institute of Peace* 5. april 2013. URL: <http://dspace.cigilibrary.org/jspui/bitstream/123456789/4489/1/The%20South%20China%20Sea%20Dispute%20Prospects%20for%20Preventive%20Diplomacy.pdf?1>
- Solinger, Dorothy J. (2006). "The Creation of a New Underclass in China and its Implications". I *Environment & Urbanization*, Vol, 18, No. 1, 177-193.
- Su, Steven Wei (2005). "The Territorial Dispute over the Tiaoyu/Senkaku Islands: An Update". I *Ocean Development & International Law*, Vol. 36, No. 1, 45-61.
- Tang, Wenfang (2005). *Public Opinion and Political Change in China*. California: Stanford University Press.
- Tatlow, Didi Kirsten (2013). "Talking Trust With China's Army". Hentet fra *The New York Times*, 20. januar 2013. URL: <http://cn.nytimes.com/article/china/2013/01/17/c17tatlow/en/?pagemode=print>
- Thuy, Tran Truong (2013). "China's U-shaped Line in the South China Sea: Possible Interpretations, Asserting Activities and Reactions from Outside". Hentet fra *South China Sea Studies*, 11. mars 2013. URL: <http://southchinaseastudies.org/en/publications/vietnamese-publications/784-chinas-u-shaped-line-in-the-south-china-sea-possible-interpretations-asserting-activities-and-reactions-from-outside-by-tran-truong-thuy>
- Tjora, Aksel Hagen (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- United States Department of Defense (2012). "Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China". Hentet 5. april 2013. URL: http://www.defense.gov/pubs/pdfs/2012_CMPR_Final.pdf
- United States Department of Energy (2013). "South China Sea". U.S. Energy Information Administration. Hentet 6. april 2013. URL:

http://www.eia.gov/countries/analysisbriefs/South_China_Sea/south_china_sea.pdf

Valencia, Mark J. (2007). "The East China Sea Dispute: Context, Claims, Issues, and Possible Solutions". I *Asian Perspective*, Vol. 31, No. 1, 127-167.

————— (2011). "The South China Sea: Back To Future?". Hentet fra *South China Sea Studies*, 11. mars 2013. URL: <http://southchinaseastudies.org/en/conferences-and-seminars-/second-international-workshop/582-the-south-china-sea-back-to-future-by-mark-j-valencia>

Valencia, Mark J. og Yoshihisa Amae (2003). "Regime Building in the East China Sea". I *Ocean Development & International Law*, Vol. 34, No. 2, 189-208.

Viotti, Paul R. & Mark V. Kauppi (2010). *International Relations Theory, 4th edition*. New York: Pearson Education, Inc.

Waltz, Kenneth ([1959] 2001). *Man, the State and War. A Theoretical analysis*. New York: Columbia University Press.

————— ([1979] 2010). *Theory of International Politics*. Long Grove: Waveland Press Inc.

Wang, Fei-Ling (2005). "Preservation, Prosperity and Power: what motivates China's foreign policy?". I *Journal of Contemporary China*, Vol. 14, No. 45, 669-694.

Wang, Xilong (2011). "Striden i Sørkinahavet". I *GBTimes Ltd*. Hentet 22. oktober 2012. URL: <http://no.gbtimes.com/samfunn/politikk/striden-i-sorkinahavet-et-sammendrag>

Wendt, Alexander (1992). "Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics". I *International Organization*, Vol. 46, No. 2, 391-425.

Wenmu, Zhang (2006). "Sea Power and China's Strategic Choices". I *World Security Institute, China Security*, Vol. 2, No. 2, 17-31.

Wiegand, Krista E. (2009). "China's Strategy in the Senkaku/Diaoyu Islands Dispute: Issue Linkage and Coercive Diplomacy". I *Asian Security*, Vol. 5, No. 2, 170-193.

Wong, Edward (2010). "Chinese Military Seeks to Extend its Naval Power". I *The New York Times*, Hentet 15. april. URL: http://www.nytimes.com/2010/04/24/world/asia/24navy.html?pagewanted=all&_r=0

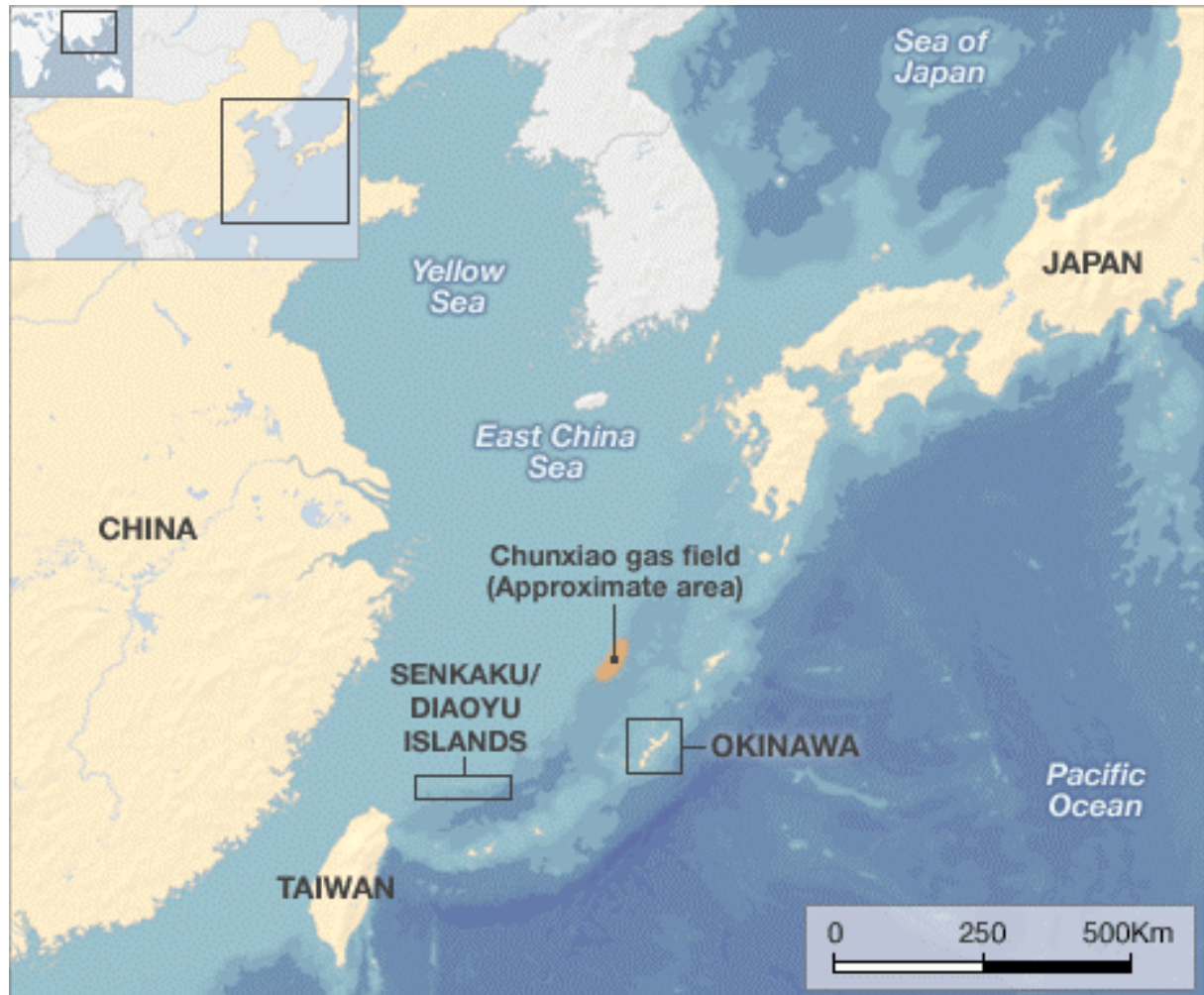
Yin, Robert K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods, 3th edition*. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.

Zhao, Suisheng (2008). "The Olympics and Chinese Nationalism". I *China Security*, Vol. 4, No. 3, 48-57.

Østerud, Øyvind (1994). *Hva er nasjonalisme?*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

Vedlegg

Kart 1: Østkinahavet

Kilde: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-11341139>

Kart 2: Sørkinahavet

Kilde: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13748349>